

[Honoré]

Indførelsen af de af forslagsstillerne anbefalede radio- og TV-selskaber vil derfor ikke medføre det første brud på monopolet.

Derimod vil forslaget videreføre dette brud på monopolet. Som en fjernere parallel til kristeligt folkepartis forslag må ses den kendsgerning, at mange af Danmarks Radios udsendelser produceres af f. eks. filmselskaber eller organisationer uden for Danmarks Radio. Det kan ske på opfordring af Danmarks Radio eller på eget initiativ, hvorefter disse udsendelser tilbydes Danmarks Radio. Men til forskel fra undervisningsministeriets udsendelser sker disse udsendelser under Danmarks Radios programansvar.

Idet jeg i øvrigt henviser til forslaget og dets bemærkninger, vil jeg gerne anbefale lovforslaget til tingets velvillige behandling.

Ole Henriksen (SF):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til lov om forbud mod visse offentligt ejede eller koncessionerede virksomheders medlemskab af private arbejdsgiverorganisationer.

(Lovforslag nr. L 190).

Jeg skal i øvrigt henvise til de bemærkninger, der ledsager lovforslaget.

Den første sag på dagsordenen var:

1) Spørgsmål om meddelelse af orlov til og indkaldelse af stedfortræderen for folketingsmedlem Ove Jensen.

Formanden:

Dersom ingen gør indsigelse, vil jeg betragte det som vedtaget, at den ønskede orlov meddeles fra og med 7. marts 1979, og at stedfortræderen indkaldes som midlertidigt medlem. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Indstilling fra udvalget til valgs prøvelse.

Forhandling

Tastesen (S):

Folketinget har nu vedtaget at meddele orlov til hr. Ove Jensen og at indkalde stedfortræderen.

Som ordfører for udvalget til valgs prøvelse skal jeg herefter tillade mig at gøre indstilling om, at den pågældende stedfortræder godkendes som midlertidigt medlem af folkettinget.

Hr. *Ove Jensen* er valgt i Ringkøbing amtskreds, og i anledning af hans orlov indkaldes rørsmed *Svend Blæsbjerg*, der er 1. stedfortræder for fremskridtspartiet i denne amtskreds.

Udvalget til valgs prøvelse har behandlet denne sag, og jeg kan herefter på udvalgets vegne afgive følgende:

Indstilling.

Rørsmed Svend Blæsbjerg godkendes som midlertidigt medlem af folkettinget fra og med i dag, den 7. marts 1979.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Udvalgets ovennævnte indstilling vedtoges enstemmigt med 116 stemmer.

Den næste sag på dagsordenen var:

Spørgsmål til ministrene:

1) Til undervisningsministeren af:

Annelise Gotfredsen (KF):

»Bør staten formidle tilskud til en organisation, der tvangsindmelder mindreårige?«
(Spm. nr. 638).

Skriftlig begrundelse.

Landsorganisationen af Elever (LOE), der modtager medlemmer gennem kollektiv indmeldelse af skoler på grundlag af elevrådsflertals afgørelser, får tilskud fra staten – og i øvrigt også fra kommuner. Da det offentlige ikke bør opmuntre til kollektiv indmeldelse af mindreårige, og da det drejer sig om en politisk præget organisation, mener jeg, at staten bør gå i spidsen for de offentlige myndigheder ved at nægte tilskud til LOE, så længe den har sin nuværende struktur og karakter.

[Formanden]

Formanden:

Kulturministeren svarer på undervisningsministerens vegne.

Ministeren for kulturelle anliggender (Niels Matthiasen):

Det fremgår af den skriftlige begrundelse for spørgsmålet, at spørgeren sigter til elevorganisationer, specielt Landsorganisationen af Elever. Som det fremgår af undervisningsminister Dorte Bennedsens skriftlige svar på spørgsmål nr. 514 af 23. januar 1979 fra hr. Thorndahl, ser undervisningsministeriet gerne, at eleverne organiserer sig, og at der ydes tilskud til elevrådsvirksomhed. Derimod bør der efter ministeriets opfattelse ikke fra statens side fastsættes regler om skoleelevernes organisatoriske forhold; det bør være de enkelte elever eller elevforsamlinger, der træffer bestemmelse herom. Det samme bør efter ministeriets opfattelse gælde for de centrale elev- og lærlingeorganisationers organisationsform, og i konsekvens heraf yder ministeriet tilskud fra tipsmidlerne til almene kulturelle formål, til en række organisationer med indbyrdes forskellig organisationsform, f. eks. til Danske Gymnasieelevers Sammenlutning og Gymnasieelevernes Landsorganisation.

Danske Gymnasieelevers Sammenlutning er som Landsorganisationen af Elever baseret på elevråd, mens Gymnasieelevernes Landsorganisation – ja, det er lidt svært at hitte ud af alle de organisationer – er baseret på individuelt medlemskab. Undervisningsministeriet har ikke kendskab til, i hvilket omfang der ydes kommunale tilskud til elevrådsvirksomhed.

Jeg kan også oplyse, at den nyoprettede organisation De uafhængige Elever, der ligesom Landsorganisationen af Elever omfatter folkeskoleområdet, men er baseret på individuelt medlemskab, har søgt om tilskud for 1979. Ansøgningen vil blive behandlet på samme måde som ansøgningerne fra de andre organisationer, og et eventuelt tilskud vil blive beregnet på samme måde som tilskuddene til de øvrige organisationer.

Endelig skal jeg pege på, at tidligere undervisningsminister Ritt Bjerregaard i april 1978 afgav en fyldig rapport til uddannelsesudvalget om de uddannelsessøgendes organisationers repræsentation i undervisningsmini-

steriets udvalg, nævn, kommissioner m. v. og om tildeling af statstilskud til de uddannedes organisationer.

På det foreliggende grundlag finder undervisningsministeriet ikke anledning til at ændre sin praksis for tilskud til elev- og lærlingeorganisationerne, herunder Landsorganisationen af Elever.

Annelise Gotfredsen (KF):

Jeg takker for svaret, men kan ikke sige, at jeg er tilfreds med indholdet i det. Det drejer sig her om en organisation, som, da indmeldelse af hele skoler faktisk sker kollektivt, ikke gennem den lille gruppe, som deltager i generalforsamlinger, kan give nogen egentlig repræsentation, og at hovedorganisationen således i virkeligheden ikke kan siges at repræsentere de 300.000–400.000 elever, som man påstår er medlemmer af organisationen. Det drejer sig for øvrigt om mindreårige, der på denne måde indmeldes kollektivt i organisationen.

Nu er det sådan, at denne organisation jo har en meget ensidig politisk slagside, og jeg vil gerne lige have lov til at citere, hvad denne lille gruppe, som mener at kunne repræsentere 400.000, udtaler. Den udtaler, at de ønsker at styrte SV-regeringen, fordi den har et forkert politisk sigte. Endvidere deltager de . . .

Formanden:

Hvor er citatet fra?

Annelise Gotfredsen (KF):

Det er fra Landsorganisationen af Elevers informationsbrev fra den 13. september.

De ønsker at deltage i aktiviteter, som de uddannelsessøgendes samarbejdsudvalg arrangerer over hele landet, for at få regeringen væltet og en ny politik igennem, og de har et tæt samarbejde med andre organisationer, bl. a. festivalkomiteen, og har haft udsendt repræsentanter til festivalen på Cuba, som havde et meget ensidigt venstreorienteret sigte.

På dette grundlag vil jeg spørge, om ministeren er bekendt med disse ting, om ikke dette vil ændre ministerens opfattelse af LOE, og om man ikke på dette grundlag vil erklære, at man ikke, som LOEs ledere øn-

[Annelise Gotfredsen]

sker det, vil anerkende denne organisation som forhandlingsberettiget organ.

Ministeren for kulturelle anliggender (Niels Matthiasen):

Baggrunden for, at man kan indmelde kollektivt, er selvfølgelig, at der i den lokale forening har været en afstemning, der har vist et flertal i elevforeningen for, at man skal gøre det.

Så vil jeg bare sige, at der må være frihed for Loke såvel som for Thor, og kan i øvrigt konstatere, at det, som er citeret her, og som jeg selvfølgelig ikke kan være enig i, da i hvert fald må være et af de punkter, hvor de konservative kan være enige med elevforeningen.

Annelise Gotfredsen (KF):

Indmeldelsen foregår ved, at flertallet af elevrepræsentanter melder hele skolen kollektivt ind, og jeg kan naturligvis ikke være enig i disse synspunkter, men må spørge ministeren, om ikke han igen vil tage op til overvejelse, om den ensidighed, som viser sig i, at de pågældende ikke, som de ved andre lejligheder har tilkendegivet, udgør en tværpolitisk organisation, men er en rent ensidig politisk organisation, er tilstrækkelig til, at man må undlade at optage den som et forhandlingsberettiget organ repræsenterende 300.000-400.000 skoleelever, der ikke ved egen stemme har deltaget i indmeldelsen.

Ministeren for kulturelle anliggender (Niels Matthiasen):

Enig eller uenig kan man ikke fratage nogen den demokratiske ret at følge en flertalsafgørelse, som et flertal bestemmer.

Hermed sluttede spørgsmålet.

2) Til *undervisningsministeren* af:

Steen Folke (VS):

»Kan ministeren bekræfte, at det af socialstyrelsen udarbejdede udkast til cirkulære om socialpædagogiske fritidsordninger ved skolerne (skolepasningsordninger) indeholder krav om en standard – med hensyn til personalets uddannelse, personalenormering, lokaler m. v. – som på fritidshjemmene, og vil ministeren forklare, hvorfor disse krav ikke

er indeholdt i regeringens forslag til skolepasningsordninger?«
(Spm. nr. 656).

Skriftlig begrundelse.

Regeringens elendige forslag til skolepasningsordninger vil – hvis det bliver gennemført – indebære et alvorligt socialpædagogisk tilbageslag. Forslaget er tilmed overflødigt, idet bistandsloven i § 69 indeholder hjemmel til oprettelse af socialpædagogiske pasningsordninger ved skoler.

På denne baggrund udarbejdede socialstyrelsen et udkast (af 7. juli 1977) til cirkulære om skolepasningsordninger. I dette udkast, som ikke hidtil har været offentliggjort, hedder det bl. a. om skolepasningsordningerne, at »de skal kunne give samme kontrollerede beskæftigelse i socialpædagogisk øjemed af børnene uden for deres skoletid som fritidshjemmene«. Det hedder endvidere, at »kravene må derfor stort set være de samme som for fritidshjemmenes vedkommende«.

En sammenligning punkt for punkt af socialstyrelsens udkast til cirkulære, som senere blev »stillet i bero«, og det udkast til vejledning om skolepasningsordninger, som regeringen har fremlagt i forbindelse med sit lovforslag om skolepasningsordninger, viser, at der er sket et alvorligt tilbageskridt i retning af udhuling af kravene til skolepasningsordningerne. Det har formentlig en sammenhæng med SV-regeringens almindelige nedskæringspolitik. Prisen herfor betales i første række af børnene.

Steen Folke (VS):

VS har offentliggjort et udkast til cirkulære om socialpædagogiske fritidsordninger, også kaldet skolepasningsordninger, et udkast, som er udarbejdet af socialstyrelsen og dateret den 7. juli 1977.

Der er tale om et internt og, så vidt jeg ved, ikke hidtil offentliggjort cirkulærudkast, der blev sat i bero, som det hedder, da spørgsmålet om skolepasningsordninger overgik fra socialministeriets til undervisningsministeriets regie.

Når VS nu har offentliggjort dette interne udkast, er det for at vise, at man var ret langt fremme med at etablere nogle forholdsvis rimelige rammer for skolepasningsordningerne for 1½ år siden; jeg siger »forholdsvis

[Steen Folke]

rimelige«, fordi der også i det cirkulæreudkast er ting, som vi ikke er tilfredse med. Men hvis man sammenligner dette cirkulæreudkast med det udkast til vejledning om skolepasningsordninger, som er bilagt SV-regeringens lovforslag om skolepasningsordninger, altså lovforslag nr. L 161, fremgår det klart, at der er sket nogle markante forringelser siden da.

Jeg vil gerne citere en enkelt passus fra socialstyrelsens cirkulæreudkast. Det hedder i dettes punkt 2:

»De socialpædagogiske fritidsordninger med skolerne er beregnet til længere eller kortere ophold for børn og tjener et socialpædagogisk hovedformål ved at være et supplement til hjemmet, skolen og andre fritidsforanstaltninger. De må betragtes som en form for fritidshjem, og kravene må derfor stort set være de samme som for fritidshjemmenes vedkommende.«

Det tillægger vi overordentlig stor betydning, for det lægger op til en standard med hensyn til normering, uddannelseskrav, lokaler osv. svarende til fritidshjemmene, mens det, som er indeholdt i regeringens lovforslag, aldeles ikke stiller de samme krav; dér er nogle uforpligtende hensigtserklæringer, men ikke nogen som helst krav til kommunernes indretning af ordningerne.

På den baggrund ser jeg spændt frem til ministerens forklaring af, hvorfor disse krav ikke er indeholdt i regeringens forslag.

Ministeren for kulturelle anliggender (Niels Matthiasen):

Jeg vil gerne bekræfte, at der har foreligget et udkast til en cirkulæreskrivelse om socialpædagogiske fritidsordninger ved skolerne efter bistandsloven. Udkastet er udarbejdet af socialstyrelsen og var tænkt som en vejledning til kommunerne. De videre overvejelser om udsendelse af en sådan cirkulæreskrivelse blev imidlertid stillet i bero i forbindelse med nedsættelsen af arbejdsgruppen vedrørende skolepasningsordningerne under undervisningsministeriet. Der er altså således alene tale om et udkast, som der ikke har været taget endelig stilling til.

Det af regeringen fremsatte forslag til ændring af folkeskoleloven om skolepasningsordninger bygger på, som det vil være hr. Steen Folke bekendt fra såvel lovforslag og

førstebehandling her i salen som et senere spørgsmål og forespørgselsdebat, i alt væsentligt på det af arbejdsgruppen vedrørende skolepasningsordninger fremsatte forslag. Forslaget bygger som i øvrigt også ordningen efter bistandsloven på en decentraliseret ordning, idet den endelige udformning er overladt til lokal afgørelse i kommunerne.

Som flere gange fremhævet af undervisningsminister Dorte Bennedsen i forbindelse med de tidligere drøftelser af lovforslaget er der ikke taget endelig stilling til indholdet af den vejledning om skolepasningsordninger, som var forudsat udsendt af undervisningsministeriet efter lovforslagets vedtagelse.

Det vejledningsudkast, der er optaget som bilag til lovforslaget, er udarbejdet af arbejdsgruppen, hvor i øvrigt såvel socialministeriet som socialstyrelsen er repræsenteret. Den endelige udformning vil imidlertid bl. a. bero – og det synes jeg er det væsentlige – på den videre behandling her i folketinget, herunder ikke mindst udvalgsarbejdet.

Steen Folke (VS):

Jo, hr. minister, det er da rart nok at vide, at slaget ikke er tabt endnu. Jeg er glad for, at der er mulighed for at ændre ved det udkast, som foreligger i forbindelse med regeringens lovforslag. Men ministeren svarede faktisk ikke på det, jeg spurgte om. Det, jeg spurgte om, var, om ministeren vil forklare, hvorfor de krav, som er indeholdt i cirkulæreudkastet, ikke er indeholdt i regeringens forslag til skolepasningsordninger. Det mener jeg det ville være rart at få en forklaring på. Det skal ikke være nogen hemmelighed, at man kan få en mistanke om, at det har noget at gøre med den almindelige nedskæringspolitik, at man simpelt hen af hensyn til at give mulighed for besparelser har undladt at stille en række krav, som jeg i øvrigt mener bør stilles til disse pasningsordninger. Men det var egentlig for at få belyst baggrunden for, at man i regeringen havde sadlet om, at jeg stillede mit spørgsmål.

Jeg vil gerne citere et andet punkt i socialstyrelsens cirkulæreudkast, nemlig punkt 7. Der står:

»I overensstemmelse med det ovenfor anførte kan disse særlige daginstitutioner ikke oprettes som rene pasningsordninger, der ikke tilgodeser børnenes tarv i tilstrækkelig

[Steen Folke]

grad. Det må betragtes som vigtigt, at der ved etableringen af disse fritidsordninger skabes et tilstrækkeligt socialpædagogisk tilbud svarende til standarden i øvrige daginstitutioner. Disse tilbud må omfatte det fornødne udbud af materialer og beskæftigelsesmuligheder, ligesom personalets uddannelse og lokalernes art må være på linje med de øvrige daginstitutioner.«

Det var et punkt i socialstyrelsens udkast til cirkulære. Jeg vil gerne spørge, om ministeren og regeringen vil overveje at lade et tilsvarende punkt indgå i de vejledende retningslinjer, som nu er lagt frem i udkastform, og hvorom ministeren altså har udtalt, at det var noget, man kunne kigge på hen ad vejen.

Gertrud Stjernholm Nielsen (DKP):

Jeg vil gerne spørge ministeren, om der er en sammenhæng mellem, at man har undladt at foreslå 50 pct.s statstilskud, sådan som udvalget for skolepasningsordninger havde anbefalet, og det, at lovforslaget blev endeligt udformet sådan, at det ikke lever op til det cirkulære, der omtales her, og at man altså faktisk mener, at man heller ikke bør leve op til, at det godt kan være en billigere ordning.

Ministeren for kulturelle anliggender (Niels Matthiasen):

På det sidste spørgsmål vil jeg ærligt og redeligt svare, at det har jeg som fungerende undervisningsminister ikke mulighed for at besvare her i dag, men det er selvfølgelig noget, vi kan gøre under udvalgsarbejdet eller på anden vis.

Til hr. Steen Folke vil jeg ganske simpelt sige, at det, der er tale om, er, at der foreligger et udkast fra socialstyrelsen og et fra arbejdsgruppen vedrørende skolepasningsordninger, og af dem har regeringen valgt det sidste; det har intet med SV-regeringen at gøre.

Hermed sluttede spørgsmålet.

3) Til *arbejdsministeren* af:

Jørgen Jensen (DKP):

»Vil ministeren sikre, at grønlandske søfolk kan få udbetalt dagpenge ved ledighed under ophold på deres bopæl i Grønland?«

(Spm. nr. 642).

Skriftlig begrundelse.

Med henvisning til kravet om at være til rådighed for arbejdsmarkedet har direktoratet krævet, at arbejdsløse grønlandske søfolk skal opholde sig i Syddanmark for at kunne få udbetalt dagpenge under ledighed.

I Sømændenes Forbund og Arbejdsløshedskasse er organiseret ca. 200 fuldtidsforsikrede grønlandske søfolk, som under beskæftigelse må betale skat i henhold til reglerne for sømandsbeskatning. Ved ledighed må de ikke tage ophold hos familien i Grønland, hvis de vil opretholde muligheden for at modtage dagpenge.

Med de nuværende muligheder for telefon- og telegraforbindelse og en flyforbindelse 3 gange ugentlig kan det ikke – navnlig når man tager i betragtning, at søfolkene i mange tilfælde skal påmønstre i udenlandske havne – være nogen saglig begrundelse for kategorisk og generelt at nægte udbetaling af dagpenge under ophold i Grønland.

Arbejdsministeren (Auken):

Jeg forstår hr. Jørgen Jensens spørgsmål som en opfordring til mig om at sikre, at grønlandske søfolk kan få udbetalt dagpenge under ophold på Grønland, uanset hvor ledigheden er opstået.

Jeg skal gøre opmærksom på, at arbejdsløshedsforsikringsloven ikke gælder for Grønland eller Færøerne for den sags skyld, og at loven derfor ikke, som den i dag er udformet, kan finde anvendelse på personer, der opholder sig i disse dele af Danmark.

Derimod er der, som hr. Jørgen Jensen ved, i loven en hjemmel for arbejdsdirektøren til at fastsætte regler om udbetaling af dagpenge til medlemmer, som bliver ledige på Færøerne, i Grønland eller i udlandet. Som det fremgår af bestemmelsen, er denne mulighed for at fastsætte regler om udbetaling af dagpenge uden for Danmark begrænset til situationer, hvor ledigheden er opstået på Færøerne, i Grønland eller i udlandet.

Med hjemmel i denne bestemmelse har arbejdsdirektøren givet mulighed for udbetaling af dagpenge til søfolk, som er blevet ledige i udlandet. Der er etableret udbetalingssteder i udlandet på vilkår af, at der er knyttet anvisningsvirksomhed i dansk regie til

[Arbejdsministeren]

disse udbetalingssteder. Derimod er der ikke hjemmel i denne bestemmelse til udbetaling af dagpenge til søfolk, som er blevet ledige på Færøerne eller i Grønland. Ønsket om en sådan ændring synes da også først at have vist sig i den senere tid.

Jeg er positivt indstillet over for at overveje, om der er behov for at have udbetalingsmuligheder i Grønland og på Færøerne til søfolk, der bliver ledige i Grønland eller på Færøerne.

Derimod vil jeg nok være skeptisk indstillet over for en egentlig lovændring, som ville gøre det muligt for grønlandske og færøske søfolk at få udbetalt dagpenge i Grønland og på Færøerne, uanset at de ikke er blevet ledige dér. Det ville nok dels være en vanskeligt administrerbar regel, dels – og mere alvorligt – skabe en uheldig forskelsbehandling i forhold til andre arbejdsløshedsforsikrede lønmodtagere end søfolk.

Jørgen Jensen (DKP):

Jeg skal takke for svaret og den lille åbning, der lå i tilsagnet om at overveje en forbedring af forholdet, men jeg er ikke tilfreds med det. For forholdet er jo, at selv om vi har fået en selvstyreordning for Grønland, roser vi os alligevel stadig af, at vi har en meget stor samhørighed med Grønland, og at man igennem mange år har haft den ordning, at grønlandske søfolk kunne få udbetalt deres understøttelse, selv om de boede på Grønland. Af en eller anden grund – efter det, jeg har hørt, fordi en embedsmand mente, det administrativt var for stort et arbejde – blev sagen rejst, og derefter stoppede man muligheden for at give understøttelse til grønlandske søfolk, selv om de opholdt sig hos familien.

Jeg mener, det er urimeligt, og vil opfordre ministeren til endnu en gang at overveje, om ordningen ikke alene skal gælde dem, der bliver ledige på Grønland eller Færøerne, for det er jo kun meget få skibe, der anløber grønlandske havne og dermed giver søfolk mulighed for at blive afmønstret dér, men at den også kommer til at omfatte dem, der bliver afmønstret i andre havne. Det er trods alt sådan, at selv om en sømand bliver afmønstret i en udenlandsk havn, har han ret til at rejse hjem til Danmark, altså til sin bopæl. Det, der er tale om her, er mennesker,

som har bopæl fast på Grønland, og som bliver afmønstret i dansk havn eller i anden havn. Hvis de går i København og venter på at få en hyre, kan de få understøttelse, men hvis de tager hjem til familien, kan de ikke få understøttelse. Det er efter min mening en urimelig ordning, og jeg vil altså endnu en gang opfordre ministeren til at overveje, om ikke vi skulle ændre dette forhold.

Dohrmann (FP):

Jeg hørte med interesse, at ministeren sagde, han ville overveje spørgsmålet. Jeg vil gerne stille det tillægsspørgsmål, hvordan ministeren vil praktisere en sådan ordning. Det er jo således, at de, der oppebærer dagpengeunderstøttelse, også skal stå til rådighed for arbejdsmarkedet. Hvordan vil ministeren ordne det rent praktisk, hvis der lige pludselig dukker en hyre op og vedkommende befinder sig i Grønland? Hvem skal betale billetten, og hvordan vil ministeren i det hele taget praktisere det, sådan at det ikke bare bliver en form for underhold?

Arbejdsministeren (Auken):

Jeg savnede fuldstændig hr. Jørgen Jensens vurdering af det forskelsproblem, der jo vil opstå, hvis man har særregler for grønlandske søfolk, men ikke for andre grønlandske arbejdere i det danske samfund. Hvorfor skal der gælde særregler for søfolk i forhold til andre arbejdere?

Derudover er der unægtelig også praktiske problemer knyttet til ordningen.

Jeg tror, at en lovgivning af den art, som hr. Jørgen Jensen efterlyser, ville have meget vidtgående konsekvenser, men jeg er villig til at overveje positivt det, der kan gøres inden for lovens rammer. Jeg må dog også til hr. Dohrmann sige, at der i denne positive overvejelse ikke ligger noget om, hvilket resultat vi når frem til, for man må erkende, at der er praktiske vanskeligheder forbundet med det.

Omvendt mener jeg, at vi har grund til at tage et hensyn til grønlændere og færinger; hvis det kan administreres på en praktisk måde, synes jeg, der er noget, der taler for at have udbetalingsmuligheden i disse lande, som man har det for søfolk i andre lande.

Hermed sluttede spørgsmålet.

4) Til *arbejdsministeren* af:

Voigt (FP):

»Hvad er årsagen til, at DSB ved henvendelse til arbejdsformidlingen ikke har kunnet få den fornødne arbejdskraft til snerydning i snestormsvinteren 1979?«

(Spm. nr. 646).

Skriftlig begrundelse.

Under trafikudvalgets møde med ledelsen af DSB den 1. marts 1979 blev det oplyst, at henvendelserne til arbejdsformidlingen om arbejdskraft til snerydning gav et negativt resultat. Dette forekommer fantastisk i en tid med over 200.000 arbejdsløse, der alle siger, de sukker efter at komme i arbejde.

Voigt (FP):

Debatten om, hvorvidt såvel private arbejdsgivere som det offentlige har kunnet få den fornødne arbejdskraft, har nu kørt igennem en længere årrække, f. eks. kan jeg henvise til året 1977, hvor man jo ikke kunne få B-malere på Lindø, hvor man ikke kunne få arbejdere til vejbygning i Sønderjylland, hvor rarbarerne rådnede på markerne osv., osv. Arbejdsministeren, arbejdsdirektoratet og i og for sig også arbejdsformidlingen har gentagne gange bedt om dokumentation for arbejdsgivernes påstand om, at der ikke var den fornødne arbejdskraft at få.

Den 7. februar 1979, altså for en måned siden, stillede hr. Arentoft et spørgsmål vedrørende snerydning, som jo sådan set er en parallel til det spørgsmål, jeg her har stillet i dag, og da sagde arbejdsministeren ifølge Folketingstidende 1978-79, sp. 5998, at der jo ikke var kommet nogen dokumentation fra hr. Arentoft for, at der ikke kunne skaffes det fornødne antal mennesker til snerydning.

Den 1. marts 1979 havde trafikudvalget et møde med ledelsen i DSB, hvorunder hr. Arentoft spurgte ledelsen af DSB, hvorfor man ikke havde rekvireret nogle af de arbejdsløse fra arbejdsformidlingen til at grave de mange lokomotiver fri, som man sagde sad fast, især i et område, der ligger syd for hovedvej 1, og svaret lød ganske enkelt, at resultatet af henvendelserne til arbejdsformidlingen havde været særdeles negativt. Man kunne ikke få nogen folk.

Jeg skal selvfølgelig ikke komme ind på det næste spørgsmål, som min kære kollega hr. Poulsgaard har stillet, men dér har vi jo en klar udtalelse fra en kontorchef i arbejdsministeriet om, at det også på det offentliges område kniber med at få folk, selv om der er mange ledige. Så vidt jeg husker, er det arbejdsministeren, der har sagt, at danskerne er et arbejdsomt folk, så jeg vil gerne høre, hvad arbejdsministeren mener er årsagen til, at de arbejdsløse ikke har fundet det formålstjenligt at lave et så samfundsnyttigt arbejde som at rydde sne.

Arentoft (FP):

Som hr. Voigt sagde, stillede jeg den 20. februar 1979 et spørgsmål om arbejdsformidlingen og snerydning, og jeg vil gerne lige citere en del af arbejdsministerens svar. Arbejdsministeren sagde dengang (Folketingstidende 1978-79, sp. 5998):

»Arbejdsformidlingens rolle i en situation med stærkt snefald er alene den at forsøge at besætte ordrer på arbejdskraft, som indgår fra kommuner eller grundejere, der har snerydningspligt.

For at få belyst, om der faktisk har været vanskeligheder med at fremskaffe arbejdskraft til snerydning, er de større arbejdsformidlingskontorer blevet spurgt. Det oplyses samstemmende fra både København, Århus, Ålborg og Odense, at der ikke har været nogen form for problemer med at skaffe arbejdskraft frem, i det omfang der er indgået ordre på arbejdskraft til snerydning fra kommuner eller grundejere.«

Nu bliver der nævnt begrebet kommuner og grundejere, men det må vel også gælde DSB, når de anmoder om arbejdskraft, og derfor vil jeg gerne have lov at uddybe spørgsmålet ved at spørge, hvorfor DSB ikke kunne få arbejdskraft til snerydning, som det blev oplyst på mødet med DSB her den 1. marts 1979. Jeg har ikke hørt ministerens svar endnu, men jeg vil lige stille det tillægs-spørgsmål: hvis ministerens svar er negativt, vil ministeren så prøve at undersøge sagen?

Arbejdsministeren (Auken):

Jeg skal sige til hr. Arentoft, at jeg ikke alene vil undersøge, jeg har undersøgt sagen; det må trods alt være at foretrække. Jeg står ved det, jeg sagde, da hr. Arentoft spurgte,

[Arbejdsministeren]

nemlig at der ikke har været nævneværdige problemer med fremskaffelse af mandskab til snerydning, og at det er arbejdsformidlingens opgave at ekspedere ordrer.

Vi har haft lejlighed til at kontakte både statsbanernes lokale afdelinger i de områder, hvor man har været mest udsat for snefald – jeg tænker her på vores afdelingskontorområde i Nykøbing Falster, hvor jeg tror hr. Arentoft og hr. Voigt vil medgive mig at sneproblemerne har været størst – og DSBs hovedledelse, på samme måde som jeg forstår at man også har haft lejlighed til at gøre det i folketingets trafikudvalg.

Så vidt vi kan se af de indberetninger, vi har fået, har man stort set efterkommet alle de ordrer, der er afgivet af DSB med hensyn til snerydning. Lad mig nævne som et eksempel, at Nykøbing Falster-kontoret har sagt, at man i løbet af vinteren har fået ordrer på 104 medarbejdere til at rydde sne, og samtlige ordrer er blevet eksekveret. Jeg kan nævne, at samtlige ordrer til Odense, Svendborg, Nykøbing Falster, Næstved og Sønderborg, som har været nogle af de hårdest ramte områder, er blevet eksekveret.

Vi har derefter, som jeg sagde før, haft kontakt med DSBs hovedledelse og dér fået at vide, at problemet ikke har bestået så meget i, at ordrerne ikke har været ekspederet, som i, at af de adskillige hundrede mennesker, man har rekvireret, har der været et antal personer, som ikke har givet fremmøde, i alt 30 personer. I løbet af hele denne lange og vanskelige vintersæson drejer det sig altså om 30. Af hensyn til mine gode venner i Tåstrup er jeg ked af at sige, at $\frac{1}{3}$ stammer fra Tåstrup. Der var hele 10, der ikke ville skovle sne for DSB i Tåstrup. Det er klart, at der er sanktioner knyttet til ikke at fremmøde, idet de mennesker mister deres dagpengere i 5 uger. Det er vel en meget hård straf, kan man i det hele taget sige.

Jeg mener at måtte sige, at det ikke ud fra det af DSB anførte kan hævdes, at der ikke af arbejdsformidlingen er udført en rimelig indsats for at opfylde kravene i de opståede nødsituationer. Men selvfølgelig har der været problemer. Jeg kunne bare nævne, at man har haft et problem med hensyn til, at formidlingskontorerne ikke har åbent i weekenderne. Jeg kan nævne, at der har været et problem i forbindelse med visse flaskehalssituationer, hvor problemet ikke bare har væ-

ret, at der har været meget sne, som skulle ryddes, men også at der har været så meget sne, at folk ikke har kunnet komme frem til snerydningen, hvad der i sig selv også har været et problem, og endelig at de første virkelige snefald indtrådte samtidig med nytåret, hvor arbejdsformidlingskontorerne i lighed med andre kontorer og private virksomheder havde lukket.

Voigt (FP):

Jeg synes, der er grund til at takke arbejdsministeren for svaret, og jeg må så konstatere, at påstand står mod påstand. Arbejdsministeren siger, at der ikke har været nogen problemer med at få det antal mennesker, man har bedt om fra DSBs ledelses side, og trafikchefen, Rolsted Jensen, mener det modsatte. Det oplyste han over for trafikudvalget i det møde, vi havde med DSB den 1. marts.

Jeg skal derfor endnu en gang spørge arbejdsministeren: hvis det, således som arbejdsministeren siger, forholder sig sådan, at der ikke har været nogen problemer med at få den fornødne arbejdskraft, vil han så bede om at få den udtalelse uddybet, som trafikchefen har fremsat over for udvalget om offentlige arbejder? Jeg synes ikke, det er rimeligt, at en person i så høj en stilling inden for et så centralt område som DSB fremkommer med den slags beskyldninger, når de her bliver tilbagevist af arbejdsministeren.

Formanden:

Da jeg gav hr. Arentoft ordet, før ministeren havde svaret, kan hr. Arentoft undtagelsesvis få ordet, hvis det ønskes.

Arentoft (FP):

Tak til formanden. Jeg hentydede netop til, at jeg ikke havde hørt ministerens svar, og derfor spørger jeg, om ministeren eventuelt vil foretage en undersøgelse. Det var faktisk det samme, som hr. Voigt nævnde. Denne sag bør nok undersøges.

Arbejdsministeren (Auken):

En god gerning kan ikke gøres for tit, derfor skal jeg svare på det eksakt samme spørgsmål. Jeg skal af hensyn til tilhørernes tålmodighed begrænse gengivelsen til det mest nødtørftige og sige, at vi har undersøgt

[Arbejdsministeren]

sagen, og DSB har haft problemer omkring nytår, fordi AF-kontorerne i lighed med alle andre offentlige kontorer ikke havde åbent, man har haft problemer på grund af, at AF-kontorerne har været lukket i weekenderne, og så har der været et begrænset antal personer, der ikke har givet fremmøde, og som selvfølgelig er blevet behandlet i overensstemmelse med reglerne om sanktioner.

Derudover oplyser alle arbejdsformidlingskontorer i de relevante områder af landet, at der har været et godt og fornuftigt samarbejde med statsbanerne, og at alle ordrer har været ekspederet.

Hermed sluttede spørgsmålet.

5) Til *arbejdsministeren* af:

Poulsgaard (FP):

»Hvilken kommentar har ministeren til kontorchef i arbejdsministeriet Per Kirsteins udtalelse til Berlingske Tidende den 1. marts om, at arbejdsministeriet ikke kan få en kontordame til trods for, at der er 8.562 ledige alene i Københavnsområdet?«

(Spm. nr. 657).

Skriftlig begrundelse.

Der henvises til artiklen i Berlingske Tidende den 1. marts 1979, side 12.

Arbejdsministeren (Auken):

Som jeg havde lejlighed til at oplyse det i folketinget forleden dag i anledning af det konservative folkepartis forslag om en forringelse af arbejdsløshedsdagpengene for de langtidsarbejdsløse, er der ikke tale om ubesatte stillinger i arbejdsministeriet på nuværende tidspunkt, tværtimod har vi haft flere kvalificerede ansøgere, end vi har haft ledige stillinger. Jeg ved ikke, om hr. Poulsgaard har haft lejlighed til at læse det læserbrev, der stod i Berlingske Tidende fra en af dem, som har søgt stillingen hos os, som var kvalificeret, som gerne ville have arbejde, og som så skal høre, at det i folketinget diskuteres, at de arbejdsløse ikke gider bestille noget: se, selv i arbejdsministeriet kan de ikke skaffe arbejdskraft! Man skal være meget varsom med, hvad man siger om andre mennesker og deres motiver på arbejdsmarkedet. Der er ikke ubesatte stillinger i arbejdsministeriet.

Jeg vil gerne anholde en anden udtalelse fra hr. Poulsgaards side, nemlig udtalelsen om, at der er et meget stort antal ledige, velkvalificerede kontorfunktionærer i hovedstadsområdet, og så spørger man: hvorfor vil disse mennesker ikke bestille noget?

Der er ikke noget væsentligt antal velkvalificerede, ledige kontorfunktionærer i hovedstadsområdet. Det er i virkeligheden et af vores problemer på arbejdsmarkedet, at vi f. eks. inden for HKs område har mange ledige, men vi har for få med de rette kvalifikationer. Derfor har vi også i arbejdsministeriet såvel som i andre offentlige styrelser og på private kontorer ind imellem haft vanskeligt ved at finde det menneske, der havde alle de kvalifikationer, som et moderne ministerium eller et moderne kontor kræver af sine funktionærer. Det er det, der har været baggrunden for kontorchef Kirsteins udtalelser, som jeg tror er blevet fejlopfattet af offentligheden.

Endelig skal jeg til hr. Poulsgaard sige, at det er netop ud fra denne analyse, at vi fra regeringens side i den plan, der skal udarbejdes vedrørende kvindernes beskæftigelsesproblemer på det danske arbejdsmarked, lægger så stor vægt på at give efteruddannelse, videreuddannelse, til ledige HKere med henblik på at løse det balanceproblem på kontorområdet, som vitterlig eksisterer i dag til trods for den høje arbejdsløshed.

Poulsgaard (FP):

Jeg har faktisk ondt af arbejdsministeren, for det er ikke nemt at være arbejdsminister. Nu fik jeg igen at vide, at vi antydede, at folk ikke gider bestille noget. Men denne gang er det ikke en fremskridtsmand, der har antydet noget i den stil. Det er en kontorchef i arbejdsministeriet. Jeg går ud fra, at arbejdsministeren har læst den udtalelse, som Per Kirstein fremsatte til Berlingske Tidende den 1. marts, og hvor han siger – jeg citerer:

»Sagen er, at mange ledige mangler motivering for at søge arbejde.«

Der er ikke rigtig lyst til at arbejde længe, og det er en generel holdning, man kan konstatere, siger kontorchefen.

Vi har for diskuteret disse problemer, og hver eneste gang har arbejdsministeren stået heroppe og sagt noget i denne stil: ja men arbejdsgiverne sorterer jo folk, og de vil have

[Poulsgaard]

nogle helt bestemte. Men så må jeg gå ud fra, at arbejdsministeren er en lige så slem arbejdsgiver som de fæle arbejdsgivere, han plejer at rakke ned.

Jeg har nok set – jeg tror det var i går, det stod – at nu havde man fået folk i arbejdsministeriet, men man havde ikke kunnet få folk hverken i januar eller i februar måned, selv om man havde søgt, hvis altså kontorchefens ord står til troende.

Når jeg sagde i min indledning, at arbejdsministeren ikke havde det nemt, mente jeg, at først skal han bortforklare, hvad en topchef i DSB siger, og nu skal han forsøge at bortforklare, hvad en kontorchef i arbejdsministeriet har sagt.

Vi ved jo også, at der er en lang, lang række områder, hvor man ikke kan få folk. Det kan ikke blive ved med at gå på denne måde, og så kan man komme med alle disse søforklaringer og udflugter og snakke om, at uddannelsen er for ringe. Her drejer det sig ikke om, at der stilles særlige kvalifikationskrav. Jeg tror da ikke, det er ministeren ubekendt, hvor meget vi har brugt på uddannelse i de senere år. Hvornår når vi så en uddannelse, der er acceptabel, hvis nu det skal lægges til grund? Nej, indse da kendsgerningen, at de unge ikke bliver motiveret til at søge arbejde. Det er dér, problemet ligger.

Voigt (FP):

Hr. Poulsgaard har som sin begrundelse for spørgsmålet henvist til Berlingske Tidendes artikel fra den 1. marts, og jeg håber derfor, formanden vil være så venlig at give mig tilladelse til at stille et tillægsspørgsmål i forbindelse med denne artikel, som der er henvist til i begrundelsen.

Jeg vil gerne spørge ministeren, om han er enig med HKs faglige sekretær, Niels Buch, som siger i forbindelse med mindstelønnen og arbejdsløshedsunderstøttelsens størrelse, at der er for stor en forskel, og at det gør, at folk ikke er særlig interesseret i at tage arbejde. Når jeg spørger arbejdsministeren om det, skyldes det, at alle ansvarlige politikere i denne tid erkender, at der ikke er råd til at hæve bruttolønnen for nærværende, og derfor ligger der helt oplagt et problem, når en faglig sekretær ligefrem siger, at folk ikke er interesseret i at gå på arbejde, for hvis de skal ind at gå på mindstelønnen, vil de efter

hans regnestykke, når de går i arbejde igen, miste omkring 1.200 kr. Og det værste af det hele er, at efter at han har sagt, at man har fået mange henvendelser fra ledige i HK, som har oplevet denne situation og derfor ikke er interesseret i at komme i arbejde på de betingelser, tilføjer han: »og personlig ville jeg heller ikke gøre det på de betingelser«. Er arbejdsministeren enig i, at der ligger et problem her? Og hvis arbejdsministeren er enig i det: hvad agter han så at gøre ved det?

Grove (KF):

Arbejdsministeren startede sit svar med at fremhæve, at man skulle være forsigtig med at beskyldte nogen for ikke at have lyst til at tage arbejde osv. Skulle arbejdsministeren så egentlig ikke også være forsigtig med at beskyldte andre partier for noget? Vi havde et forslag til behandling i sidste uge, men deri var der jo ikke noget om, at vi påduttede nogen, at de ikke gad tage arbejde osv. Det gav arbejdsministeren udtryk for her fra talerstolen, og det håber jeg vil blive dementret, når ministeren kommer herop igen.

Arbejdsministeren (Auken):

Jeg har vist ikke beskyldt de konservative for noget fra denne talerstol. Det er et svar til hr. Grove. Det, jeg sagde, var, at jeg havde haft lejlighed til at svare på de synspunkter, som kontorchef Kirstein tillægges i Berlingske Tidende, allerede her i folketinget i forbindelse med behandlingen af det konservative forslag om forringelse af arbejdsløshedsdagpengene for de langtidsarbejdsløse. Det er måske udtrykket »forringelse«, hr. Grove ikke kan lide. Jeg har ikke noget imod at bruge de konservatives ord om justering af de langtidsarbejdsløses arbejdsløshedsdagpenge i nedadgående retning, hvis det er mere spiseligt, men jeg har selvfølgelig ikke beskyldt de konservative for noget om helst, jeg har bare sagt, at de har stillet et forslag om at forringe arbejdsløshedsdagpengene for de langtidsarbejdsløse, og det er jo en kendsgerning. Det har derfor ikke noget med motiver eller beskyldninger at gøre. Tværtimod har vi haft lejlighed til i folketinget på god og sober facon at diskutere de konservatives forslag.

Til hr. Poulsgaard vil jeg sige: nej, det er ikke nemt at være arbejdsminister, bl. a. for-

[Arbejdsministeren]

di man bliver nødt til at svare på hr. Poulsaards spørgsmål og gøre det så udførligt, grundigt og sagligt, som man kan. Jeg tror alligevel, at hr. Poulsaard bedre end nogen anden burde have forståelse for, at det ikke altid er lige rart at se ting gengivet i avisen, som man har sagt måske på en særlig måde, uden at det er kommet tilstrækkelig klart frem. Jeg tror også, hr. Poulsaards partifæller vil medgive mig, at alt, hvad et enkelt medlem af en gruppe kan komme til at sige, ikke automatisk kan tages til indtægt for partiets synspunkter. F.eks. når hr. Poulsaard siger noget til aviserne, kan det ikke altid tages som udtryk for fremskridtspartiets opfattelse. På tilsvarende måde med en kontorchef i et ministerium.

Jeg lægger vægt på, at medarbejderne har ytringsfrihed, men jeg lægger også vægt på at kunne sige, 1) at de konkrete oplysninger, der er indeholdt i artiklen, er forkerte, 2) at jeg ikke deler kontorchefens vurdering af problemerne.

Derudover savnede jeg i både hr. Poulsaards og hr. Voigts indlæg en erkendelse af det reelle problem, nemlig at der i en periode med mange arbejdsløse godt kan være mangel på kvalificeret arbejdskraft, og at vi har en fælles interesse i i den slags situationer at afhjælpe denne mangel gennem bedre uddannelsesmuligheder for de ledige, sådan at de job, der kræver kvalifikationer, også kan besættes.

Så skal jeg sige til hr. Voigt, der ville føre overenskomstforhandlinger her under folketingets spørgetid, at jeg går ud fra, at de, der ude i byen fører overenskomstforhandlinger, og som er indkaldt til møde i forligsinstitutionen, skal have mulighed for at gennemføre deres møder, uden at hr. Voigt og jeg giver os i kast med fastsættelse af mindstelønnen inden for HK-området.

Poulsaard (FP):

Arbejdsministeren og jeg plejer at kunne diskutere sådan i et forholdsvis roligt stemmeleje. Jeg tror, at dette spørgsmål er meget relevant. Nu er alle de spørgsmål, jeg stiller, relevante, og dette er relevant. Jeg tror nok, at arbejdsministeren vil erkende, at både arbejdsministeren og jeg er valgt herind for at løse landets problemer. Et af landets proble-

mer er, at vi i år kommer til at udbetale måske 14 mia kr. i arbejdsløshedsunderstøttelse.

Arbejdsministeren tager nu afstand fra denne artikel, og kontorchefen får nu den samme kærlighed at føle, som alle vi andre gør, hver gang vi sætter et spørgsmålstegn ved, om det nu står så slemt til, som det bliver sagt. Så får vi at vide – og arbejdsministeren kunne heller ikke dy sig for det i dag – at der føres en hetz mod de arbejdsløse. Der føres ingen hetz mod de arbejdsløse, men de arbejdsløse skal heller ikke være mere fredet end andre grupper, hvis de misbruger systemet. Det er da prisiværdigt, at der er en kontorchef, der virkelig tager bladet fra munden og siger det, vi alle ved. Så kan arbejdsministeren selvfølgelig sige, at det er forkert. Det er altid forkert, det, der står i avisen. Jeg vil da godt medgive, at man kan komme til at udtale sig, som om man dækkede hele partiet, det er noget, vi alle ved, men det kommer faktisk ikke denne sag ved. Denne sag er bare parallel. Arbejdsministeren sidder i forhandlinger hele tiden. Jeg ved, at ministeren også somme tider kommer lidt ud i landet, og man hører jo på møde efter møde – jeg kunne nævne hundredvis af møder og henvendelser – at folk simpelt hen ikke kan støve arbejdskraft op. Ja men så indrøm da, hr. arbejdsminister, i stedet for at stå og bortforklare det hele, at systemet halter, og måske er der en manglende motivering for de unge. Man stiller arbejdet i et helt andet lys, end man har gjort før. Så kommer arbejdsministeren altid så flot med dette her: ja men så bliver de sat i karantæne. Arbejdsministeren ved jo godt, at det passer ikke. Jo, det passer, at de bliver sat i karantæne, men så kan de jo bare gå på bistandskontoret og hente det tilsvarende beløb, derfor er der ingen straf i det. Vi skal til at se på det problem, vi kan ikke blive ved med at have de beskyldninger hængende over os.

Arbejdsministeren (Auken):

Jeg er enig med hr. Poulsaard i, at vi plejer at have en god og saglig debat omkring tingene. Det mener jeg sådan set også vi har haft i dag. Jeg tror ikke, jeg har brugt udtrykket, at hr. Poulsaard har hetzet mod de arbejdsløse. Jeg er glad for, at de udtalelser, hr. Poulsaard kom med om ledige i hoved-

[Arbejdsministeren]

stadsområdet, ikke var udtryk for en hetz: det takker jeg for.

Jeg skal da blankt indrømme, at der er balanceproblemer på vores arbejdsmarked. Men jeg vil, uanset hvad hr. Poulsgaard mener, og uanset hvad der bliver skrevet, hævde, at det store antal mennesker, der i dette land modtager arbejdsløshedsdagpenge, gør det, fordi der mangler arbejdspladser og ikke lyst og vilje til at arbejde. Hvorfor var alle mennesker i arbejde i 1973? Skulle vi pludselig fra 1973 – jeg skal ikke sige, at det var det år, fremskridtspartiet opstod – til 1979 have udviklet os fra en nation af arbejdsomme, flittige mennesker, der gerne ville arbejde, til en nation af mennesker, der bare vil nasse på systemet – for nu at bruge en af de gloser, man ofte hører i den slags debatter her – som vil misbruge systemet?

Jeg kan være enig med hr. Poulsgaard i, at vores arbejdsløshedsforsikringsystem i visse situationer både af virksomheder og lønmodtagere anvendes på en utilsigtet måde, og det har regeringen stillet lovforslag om en begrænsning af. Men vi deltager ikke i en debat, hvor man generelt set mistænkeliggør andre menneskers motiver. Vi mener, at arbejdsløsheden skyldes manglende arbejdspladser og ikke manglende lyst til at arbejde.

Hermed sluttede spørgsmålet.

6) Til *ministeren for offentlige arbejder* af:

Bolvig (RV):

»Vil en østligere digelinjeføring ud for Tønder marsk som ønsket af de tyske myndigheder give samme sikkerhed som det planlagte danske fremskudte dige, og hvorfor er folketinget ikke informeret om de tyske ønsker?«

(Spm. nr. 648).

Skriftlig begrundelse.

Tyske organisationer hævder, at man kan opnå samme sikkerhed ved bygningen af et mere østligt dige, og at et sådant dige vil mindske de meget skadelige virkninger af et indgreb i Vadehavet.

Ministeren for offentlige arbejder (Ivar Hansen):

Jeg vil gerne begynde med at besvare det sidste led i hr. Bolvigs spørgsmål, hvori der gives udtryk for den opfattelse, at folketinget ikke er blevet underrettet om, at der fra tysk side har været fremsat ønske om en østligere linjeføring for den sydlige del af det fremskudte dige for Tønder marsk på den danske side af grænsen. Den opfattelse er nemlig forkert. I skrivelse af 17. maj 1977 oplyste den daværende minister for offentlige arbejder folketingets udvalg om offentlige arbejder om, at der har været afholdt et møde mellem danske og tyske myndigheder den 28. april 1977, og at drøftelsen var ønsket fra tysk side for at erfare – jeg citerer:

»... hvorledes man fra dansk side så på muligheden for på den danske side af grænsen at vælge en østligere linjeføring for den sydlige del af diget.«

Fra dansk side blev det da tilkendegivet, at det var nødvendigt for den danske stræknings vedkommende at fastholde den af den dansk-tyske arbejdsgruppe valgte linjeføring.

Det er jo i denne forbindelse også væsentligt at fremhæve, at den omtalte fælles dansk-tyske arbejdsgruppe var enig om den linjeføring, som er fastlagt i den danske lov for den danske stræknings vedkommende.

Nu stiller hr. Bolvig mig et spørgsmål, uanset at det i og for sig er besvaret her i folketinget den 1. november 1978 – det kan ses i folketingets forhandlinger, sp. 1415. Som det fremgår heraf, har en detaljeret drøftelse om en østligere linjeføring på dansk side ikke været gennemført, og noget direkte sammenligningsgrundlag foreligger derfor egentlig ikke.

Når man bygger to digelinjer, må der nødvendigvis være en passende afstand mellem dem, ellers vil der naturligvis opstå et særligt sikkerhedsspørgsmål i henseende til vandopstuvningen mellem digerne. Det er ikke ensbetydende med, at en mindre tilbagetrækning af den danske digelinje på en kortere strækning ville forringe sikkerhedsforholdene på nogen væsentlig måde. Dette er dog teoretiske spørgsmål, som ikke er undersøgt, og som jeg derfor ikke skal udtale mig bindende om.

Afgørende for valg af den linjeføring, som loven fastlægger for den danske digestrækning, er imidlertid navnlig hensynet til at skaffe et naturligt areal til det reservoir, der

[Ministeren for offentlige arbejder]

skal placeres mellem digerne og opsamle afstrømningen fra Vidåen i stormfulde situationer, i hvilke slusen i havdiget jo må holdes lukket. Jeg vil gerne forklare det lidt nærmere.

Linjeføringen for det fremskudte dige er den linjeføring, som man sigtede efter allerede, da landvindingsarbejder iværksattes omkring 1955 under samordningsudvalget for Tøndermarsken. Da landvindingen foregår nogenlunde ensartet også i henseende til tempoet for marskopbygningen for de forskellige afsnit ud for Højerdiget, har det været helt naturligt at lægge digelinjen parallelt med det eksisterende dige, og således at det dannede en naturlig forlængelse mod syd af den fremspringende kyst ved Emmerlev Klev.

Efter udsendelsen i 1972 af Vidårapporten, hvori som en løsning af oversvømmelsesproblemerne i Tøndermarsken fra Vidåen nævntes etableringen af et reservoir mellem det eksisterende havdige og et eventuelt fremskudt havdige, reduceredes landvindingsarbejderne i den yderste del af landvindingsfeltet til en almindelig vedligeholdelse for at bibeholde en mulighed for placering af et reservoir med det fornødne volumen for den lavtliggende del af forlandet.

Efter at hedeselskabet i 1978 har foretaget et detaljeret nivellement af forlandet mellem Højer dige, kan det fastslås, at der i den laveste del af området øst for det fremskudte diges linje på et 330-350 ha stort areal vil kunne rummes den nødvendige vandmængde.

En flytning af det fremskudte diges linje mod øst vil først og fremmest afskære de lavtliggende arealer, hvis nuværende højdeforhold gør dem umiddelbart egnede som reservoirområde, og de afskårne arealer vil derfor skulle erstattes med arealer, hvor niveauet er højere. Det vil derfor, såfremt der skal skaffes erstatning for det bortskårne reservoirområde, være nødvendigt at bortgrave en fyldmængde på det højere forland svarende til måske $\frac{2}{3}$ af den mistede reservoirkapacitet i m^3 .

Som sagt er det således i første række løsningen af indvandsproblemet, der tilsiger, at der ikke sker nogen ændring af digelinjen, og jeg må endelig tilføje, at beslutningen om en ændret linjeføring vil indebære en sådan forsinkelse af sagen, at jeg også af den grund må anse tanken for helt urealistisk.

Bolvig (RV):

Jeg troede oprindeligt, at det først og fremmest var sikkerhedsspørgsmålet med hensyn til farerne fra havet, når stormen kom vestfra, der var årsagen til, at vi skulle bygge det fremskudte dige.

Nu forstår jeg, at det fremskudte dige først og fremmest skal bygges af hensyn til muligheden for indvandsoversvømmelser, når sluserne må lukkes for Vidåens vand, men ministeren har jo i tidligere debatter her erkendt, at etableringen af højvandspumper vil kunne løse dette indvandsproblem.

Reservoiret er beregnet til 350 ha, men det område, vi i alt beslår, er 1.100 ha, og det danner baggrunden for, at man kunne forestille sig, at man kunne mødes i et kompromis mellem tilhængerne af et meget fremskudt dige og de folk, som mener, man vil opnå langt det bedste ved en forstærkning af det eksisterende dige ved at følge de tyske ønsker om en mere østlig digeføring. Nu siger ministeren, at det kan man ikke gå ind på nu på grund af den forsinkelse, det vil medføre. Ja, det er forsinket meget, og det er min bestemte opfattelse, og den kan dokumenteres, at fra tysk side og fra landbrugsministeriets egne eksperter side er der siden 1955 blevet anmodet om forstærkninger af digerne, dels ved genetablering af den anden digelinje, dels ved en forstærkning af det eksisterende dige, men det er hele tiden blevet udskudt, i 1955, i 1962, i 1967, i 1969 og i 1972, fordi forlandsarbejderne ikke var færdige og rede til den landvinding, som efter min opfattelse er den egentlige baggrund for, at man ønsker det meget fremskudte dige.

Jeg finder stadig ikke, at folkettinget er blevet ret informeret om, at der havde været mulighed for at gennemføre en mere østlig digelinje, og at tyskerne ønskede dette. Havde folkettinget for 2 år siden været klar over dette, er jeg overbevist om, at man havde fundet, at det havde været et rimeligt kompromis, og jeg vil gerne her sluttelig spørge ministeren – det mener jeg ikke ministeren svarede på: er det ikke således, at det tyske ønske og de tyske planer giver nøjagtig lige så stor sikkerhed som de danske planer om et fremskudt dige?

Dohrmann (FP):

[Dohrmann]

Nu må man jo ikke diskutere med spørgerne her i spørgetiden, men det kan da ikke afholde én fra at undre sig en smule over, at hr. Bolvig den ene onsdag efter den anden stiller spørgsmål vedrørende den linjeføring, som folketinget har vedtaget, og som det radikale venstre i øvrigt også stemte for. Det undrer én, at det radikale venstre ikke på daværende tidspunkt stillede alle deres spørgsmål.

Men for ligesom at få en afklaring på dette, som hr. Bolvig rejser den ene gang efter den anden, vil jeg gerne spørge ministeren: hvis man forestiller sig, at man gik ind på hr. Bolvigs tankegang og nu ville ændre linjeføringen og annullere de licitationer, der er afholdt, og i det hele taget begynde at diskutere spørgsmålet forfra, se bort fra jordbundsundersøgelser, og hvad der ellers er foretaget, hvad vil det så betyde med hensyn til forsinkelser og med hensyn til fordyrelse af projektet? Dengang vi vedtog den linjeføring, som nu er fastlagt, var det altafgørende jo at sikre befolkningen i det hjørne af landet mod stormflod. Jeg mener, at i særdeleshed spørgsmålet om, hvad det vil betyde af forsinkelser, såfremt man nu tager spørgsmålet op igen, er væsentligt, og jeg vil i det hele taget sætte spørgsmålstegn ved, hvad det vil betyde.

Uwe Jensen (Ribe a.) (FP):

Det er lykkedes vesttyske og i særdeleshed slesvig-holstenske miljøfolk at forhindre tre store projekter i Nordtyskland. Jeg tænker her på storlufthavnen i Kaltenkirchen nord for Hamburg. Jeg tænker på de to akraftværker ved Frederiksstad ved Elben og ved Brunsbüttelkoog.

Den sønderjyske amtsborgmester, Erik Jessen, Åbenrå, har i forgårs udtalt, at landsregeringen i Kiel går videre med planerne for det nordtyske dige. Derfor vil jeg gerne spørge trafikministeren: kan ministeren bekræfte, at den danske regering fra officiel vesttysk eller slesvig-holstensk side har sikret sig garantier med hensyn til, at det ikke skal lykkes nordtyske miljøfolk, eventuelt gennem en høringsprocedure, at forsinke, subsidiært forhindre, en planmæssig bygning af den tyske del af diget?

Ministeren for offentlige arbejder (Ivar Hansen):

Jeg vil gerne over for hr. Bolvig bekræfte, at det i første række er et sikkerhedsspørgsmål. Jeg tror nok, at mange i debatten omkring digespørgsmålet glemmer, at der her er tale om både sikkerheden imod Vesterhavet og sikkerheden, hvad angår indvandsproblemet i Tøndermarsken. Det er vitterligt et tilstedeværende problem i betydeligt omfang, og det er også derfor, spørgsmålet om reservoirproblematikken kommer ind i billedet. Her har folketinget én gang taget stilling til det fremskudte dige og i den forbindelse også taget den stilling, at indvandsproblemet ville blive løst ved hjælp af et såkaldt vandreservoir i nødvendigt omfang. Jeg vil gerne fastholde over for hr. Bolvig, at det primært er et sikkerhedsspørgsmål og ikke et landvinningsspørgsmål, der her er tale om.

Hr. Bolvig fastholder, at folketinget ikke er tilstrækkeligt informeret om denne sag. Nu ligger det jo således, at jeg som tidligere medlem af trafikudvalget har haft lejlighed til at følge debatten omkring digesikringen på den sydlige del af Vestkysten meget tæt og har også haft lejlighed til på stedet at blive orienteret om digelinjen og orienteret om problematikken og også i folketingets trafikudvalg har haft lejlighed til klart at få den nødvendige information som grundlag for at træffe beslutninger.

Hvad angår de tyske myndigheders synspunkter og deres indstilling til sikkerheden ved en ændret linjeføring, skal jeg ikke blande mig i det og ikke udtale mig om det.

Hr. Dohrmann spurgte, hvad nye undersøgelser ville betyde. Ja, det er der naturligvis ikke foretaget undersøgelser over, for det betragter vi fortsat som helt urealistisk, men der skulle naturligvis foretages en ny projektering, nye undersøgelser. Jeg gør opmærksom på, at der allerede er afholdt licitation, så alene med hensyn til den tidsmæssige faktor kan jeg sige, at der ville blive tale om en betydelig udskydelse.

Med hensyn til hr. Uwe Jensen (Ribe a.)s spørgsmål kan jeg sige, at vi ikke fra officiel tysk side har nogen som helst informationer eller reaktion, der tyder på, at projektet ikke kan gennemføres efter de retningslinjer, der er fastlagt.

[Bolvig]

Bolvig (RV):

Jeg har beslægtet folketingets tid ved adskillige spørgsmål her onsdag eftermiddag i forbindelse med digespørgsmål, bl. a. fordi jeg selv stemte for det fremskudte dige. Det gjorde jeg naturligvis – og det tror jeg da heller ikke at ministeren er uenig med mig i – for at sikre befolkningen. Men det er også derfor, jeg er harmfuld over, at jeg har taget den beslutning på et – synes jeg i hvert tilfælde – alt for løst grundlag, for jeg har nu været vidne til, at en række eksperter er kommet og har sagt, at en forstærkning af diget vil være tilstrækkelig og give den fornødne sikkerhed. Jeg er blevet bekræftet i denne opfattelse af ministeren i spørgetiden en onsdag i november måned. Men ministeren vil ikke tage hensyn til disse ekspertudsegn og vil stadig fastholde den fremskudte digelinje. Jeg havde i hvert tilfælde håbet, at der var mulighed for at få et kompromis, nemlig ved at følge de tyske ønsker, som jeg ikke kendte til, da jeg stemte for det fremskudte dige.

Ministeren har tidligere accepteret, at højvandspumper vil kunne løse problemet, og derfor kan jeg ikke se, at det ikke stadig kan være en løsning, således at man kunne få hele digespørgsmålet løst på en måde, der tager hensyn til alle parter. Jeg forstår, at det ikke er muligt, og jeg forstår af ministerens svar lige før, at ministeren altså ikke er spor ængstelig ved den ene appel efter den anden fra tyske naturorganisationer om, at der vil blive anlagt en sag, at det vil kunne få katastrofale følger for det fremskudte dige, og at det i hvert tilfælde vil bevirke den udsættelse, som jeg godt forstår at ministeren er modstander af.

Hermed sluttede spørgsmålet.

7) Til *ministeren for offentlige arbejder* af:

Bolvig (RV):

»Hvad er begrundelsen for, at man ikke bygger et fremskudt dige ud for Ribe?«
(Spm. nr. 649).

Skriftlig begrundelse.

Ud for Ribe er forstærkningsarbejderne på det eksisterende dige i fuld gang, mens man

hævder, at sikkerheden kræver et fremskudt dige ud for Tønder.

Ministeren for offentlige arbejder (Ivar Hansen):

Jeg vil gerne sige, at grundlaget for de to love, der er gennemført i 1976 og i 1977 om digesikring i det sydvestjyske vadehavsområde, er den betænkning, som blev afgivet i januar 1975 af et udvalg kaldet stormflodsudvalget. Udvalget behandlede både digebeskyttelsen i Ribe marsk og i Tønder marsk.

Efter danske forhold må man sige, at udvalget på en række punkter foretog grundlæggende vurderinger af betydning for beslutningen om digebyggeri. Jeg må herom i det hele henvisse til udvalgsbetænkningen. Det er i anledning af hr. Bolvigs spørgsmål væsentligt, synes jeg, at beslutningerne om både digeforstærkningen i Ribe marsk og anlægget af et fremskudt dige for Tønder marsk hviler på et særdeles oplysende forarbejde.

Hvad angår et fremskudt dige i Ribe marsk, blev også denne mulighed omtalt i en betænkning, som et udvalg under Ribe amtsråd afgav i 1966. Stormflodsudvalget havde naturligvis denne betænkning med i sit arbejde, og stormflodsudvalgets teknikerudvalg påpegede, at et fremskudt dige her i betydeligt omfang skulle opføres på vaden i et niveau, der er lavere end normalt ved digebygning. Dette forhold ville medføre meget betydelige anlægsomkostninger, og man måtte også regne med store vedligeholdelsesomkostninger i den forbindelse.

Når stormflodsudvalget gik ind for digeforstærkningen, hænger det bl. a. sammen med, at der ikke havde været drevet landvindingsarbejder, og at forlandet så ud omtrent som ved inddigningen i 1912. De lokale medlemmer af stormflodsudvalget var udmærket klar over, at der ikke foran Ribe dige var skabt så gunstige forudsætninger for et fremskudt dige, som tilfældet var foran Højer dige. Landvindingsarbejderne foran Ribe dige blev først igangsat omkring 1970 og kun på den sydligste strækning, hvor der i forvejen intet forland var. Derfor fremkom stormflodsudvalget ikke med nogen indstilling om anlæg af et fremskudt dige for Ribe marsk, og derfor var der i betænkningen ud over forslaget om forstærkning af det nuvæ-

[Ministeren for offentlige arbejder]

rende dige et forslag om at anlægge et kort, tilbagetrukket dige foran Ribe by, men herom kan man vel sige, at det ingen betydning har i relation til det stillede spørgsmål.

Der var i Ribe amtsråds betænkning fra 1966 nogle variationer af projektet om fremskudt dige. Det projekt, der kan kaldes et fuldstændigt fremskudt dige, ville have omsluttet ca. 2.500 ha, heraf ca. 500 ha eksisterende forland og ca. 2.000 ha vadeområde. Som bekendt er størrelsen af det areal, som det fremskudte dige i Tønder vil omslutte, ca. 1.100 ha, hvoraf hovedparten er grønt forland, mens resten allerede har været inddraget under landvindingsaktiviteter. Det areal, som det kan komme på tale at karakterisere som vade, er altså en, om jeg så må sige, overgangsstrimmel.

Med andre ord ville et fremskudt dige i Ribe marsk have omsluttet et mere end dobbelt så stort areal som det fremskudte dige i Tønder marsk, og det ville have inddraget et ca. 2.000 ha stort areal vade, mens det fremskudte dige i Tønder marsk stort set ud over grønt forland kun vil omslutte de til indvandsreservoir bestemte arealer. Jeg kan da også tilføje, at fredningsplanudvalget i Ribe i 1970 afgav erklæring om, at det intet havde imod det fremskudte dige i Ribe marsk, og at naturfredningsrådet heller ingen bemærkninger havde hertil.

Bolvig (RV):

Jeg vil gerne meget hjerteligt takke ministeren for dette svar. Det var jeg glad for, for det var et overordentlig oplysende svar. Af svaret synes jeg det klart fremgik, hvad der ligger til grund for det fremskudte dige ved Tønder, nemlig landbrugsindvindingsinteresser.

Ministeren sagde, at man havde overvejet at bygge en anden digelinje lige foran Ribe by, men sagde – jeg tror, jeg citerer rigtigt – det har jo ingen betydning nu, hvor man forstærker diget ved Ribe. Nej, ingen betydning, fordi i dag er en forstærkning af det eksisterende dige tilfredsstillende for sikkerheden for mennesker. Det ville en forstærkning af diget længere sydpå selvfølgelig også have været, og det er det, jeg hele tiden har forsegst at komme frem til, og jeg takker ministeren for et virkelig oplysende svar her.

Ministeren sagde også, at tidsfaktoren må tages i betragtning. Ja, tidsfaktoren må tages i betragtning, men ministeren vil formentlig erkende, at man allerede er langt fremme med forstærkningen af diget ud for Ribe, og havde tidsfaktoren spillet den meget store rolle, så havde man allerede kunnet være i gang med en forstærkning af diget ud for Tønder.

Ministeren nævnte stormflodsudvalgets teknikerrapport to gange. Jeg har også lyst til at nævne stormflodsudvalgets teknikerrapport, for i 1972 fremkom nemlig denne teknikerrapport, der foreslår en forstærkning af havdiget ud for Tønder som den bedste løsning. Men da var stormflodsudvalgets teknikerrapport åbenbart ikke så afgørende.

Uwe Jensen (Ribe a.) (FP):

Trafikministeren besvarede spørgsmål nr. 6 fra hr. Bolvig med en sikkerhedsmæssig begrundelse, og jeg har også opfattet svaret på dette spørgsmål i lighed med hr. Bolvigs konklusion. Nu er det ikke landbrugsministeren, der er involveret i spørgsmålet her fra hr. Bolvig. Jeg vil derfor tillade mig at stille et landbrugsspørgsmål til trafikministeren, der reelt kan besvares meget kørt og klart: er det ikke også af landbrugsmæssige hensyn man ønsker bygget et fremskudt dige ved Højer og ikke ved Ribe?

Ministeren for offentlige arbejder (Ivar Hansen):

Jeg vil gerne primært for begge projekters vedkommende sige, at det er et sikkerhedsspørgsmål, men forudsætningerne har været forskellige. Ud for Ribediget er der ikke foregået landvindingsarbejde i det omfang, det er foregået ud for Højerdiget, og derfor har forudsætningerne ikke været de samme.

Hermed sluttede spørgsmålet.

8) Til ministeren for offentlige arbejder af:**Pilgaard Andersen (FP):**

»Vil ministeren overveje at ændre linieføringen af diagonalvejen, så den fortrinsvis kommer til at gå ad eksisterende vejanlæg med udgangspunkt syd for Give med nye vejanlæg over Riis, Vonge og Tørring samt videre ad eksisterende vejanlæg fra Tørring

[Pilgaard Andersen]

over Åle, Nim og Østbirk til motorvejen (Skanderborg-Århus)?«

(Spm. nr. 650).

Skriftlig begrundelse.

Tanken med diagonalvejen var at forbinde Esbjerg- og Århusområdet samt landsdelscentre i de vestlige kommuner i Vejle amt. Denne vejføring ville komme til at gå igennem naturområde og ville give fredningsmæssige problemer.

Det er simpelt hen et attentat mod sund fornuft at gennemføre Vestervejen direkte østpå fra Give til Horsens, idet det vil betyde større vejlængde, og de vestlige kommuner vil igen blive ladet i stikken, til trods for at der er blevet lovet en vej i 1965.

Spørgerens forslag til ændring af vejføring vil betyde, at den tilgodeser de vestlige kommuner, så de får en forbindelse skråt over Jylland til Esbjerg og Århus. Samtidig ville en sådan forbindelse medføre større udvikling i de tyndt befolkede områder.

Den af spørgeren foreslåede linjeføring indebærer, at man i stor udstrækning benytter de eksisterende landeveje fra Tørring til Skanderborg over Nim, så de nye vejforlægninger starter syd for Give over Riis, Vonge og til Tørring. Det betyder kortere anlagte veje end den såkaldte Vestervej og kan udføres for ca. 40 pct. af, hvad den oprindelige diagonalvej ville koste, og vil i store træk få samme betydning for landsdelen.

Pilgaard Andersen (FP):

På baggrund af, at en række kommuner har været lovet denne diagonalvejføring fra Esbjerg og til Århus via Billund, har disse kommuner jo haft det med i deres planlægning igennem en årrække. Derfor er det selvfølgelig en stor skuffelse, at vi i lovforslag nr. L 153 om visse hovedlandevejsstrækninger ser, at denne diagonalvejføring fra Esbjerg til Århus ikke vil blive til noget. Vejen bliver ført stik øst fra Give mod Horsens, og derved vil selve ideen med en diagonalvejføring tværs over Jylland efter min mening blive totalt ødelagt.

En anden ting, som også ligger i dette forslag om den nye vejføring, er, at det vil komme til at forøge vejlængden til Århus med en halv snes kilometer, og ligeledes vil det blive en forholdsvis dyr vejforlægning.

Det forslag, jeg her har stillet, betyder efter min mening en betydelig kortere vejlængde og derved også en fjerdedel mindre vejanlæg end Vestervejen. Hvis man prøver på at regne det ud, så ser man, at dette vejanlæg vil komme til at koste omkring 145 mill. kr. i stedet for 190 mill. kr. for Vestervejen. Det synes jeg er af stor betydning i de krisetider rent økonomisk, vi har i dag, hvis vi altså har råd til at gennemføre de vejanlæg, der er skitseret.

En anden ting, der er meget vigtig, er, at disse vestegnskommuner jo er nogle af de kommuner, der er tyndt befolket og virkelig har brug for en udvikling og har brug for et ordentligt vejanlæg, der går skråt over Jylland. Derfor er mit forslag efter min mening meget relevant.

Ministeren for offentlige arbejder (Ivar Hansen):

Nu er det spørgsmål, som bliver rejst her af hr. Pilgaard Andersen, jo en del af den problematik, der blev behandlet i går i forbindelse med førstebehandlingen af hovedlandevejslovforslaget. Jeg vil da gerne sige til det stillede spørgsmål, at lovforslagets projekt, som hr. Pilgaard Andersen omtaler, har flere formål, sådan som det er fremhævet i bemærkningerne til lovforslaget, og således som jeg også har fremhævet det i fremsættelsen til lovforslaget.

Projektet skal, som det foreligger, foruden at skabe en god forbindelse mellem Esbjergområdet og Århusområdet forbedre forholdene for trafikken mellem Herning, Vejle og Lillebæltsbroen. Hertil kommer, at man gennem projektets linjeføring får skabt en god forbindelse for kommunerne i området til Horsens.

Spørgerens forslag sigter alene på førstnævnte formål, altså en forbedring af forbindelsen mellem de sydvestlige områder og Århusområdet. Det er imidlertid ikke i den henseende så godt som lovforslagets projekt, idet man herved får en mere bekvem forbindelse over Uldum, hvortil lovforslagets første etape går, end fra Tørring mod nord, hvor der er dårligere veje for en hovedlandevejstrafik og mindre direkte trafik mod Skanderborg og Århus.

Jeg må selvsagt derfor besvare det stillede spørgsmål benægtende. Der er efter min op-

[Ministeren for offentlige arbejder]

fattelse intet grundlag for at ændre på lovforslagets linjeføring.

Pilgaard Andersen (FP):

Det er beklageligt, at ministeren ikke kan indse, at det er vigtigt. Den oprindelige idé med diagonalvejføringen var at føre landsdelene sammen, ikke at lave en diagonalvej via Vejle og til Horsens. Det, der var det væsentlige, var, at det skulle tilgodese de tyndt befolkede kommuner som Give, Nørre Snede, Brædstrup og Ry. Det ville være den linjeføring, de havde fået lovning på, hvilket efter min mening er en meget væsentlig ting.

Jeg vil da gerne spørge ministeren, om det skitserede vejanlæg vil indgå i den videre planlægning, om ministeren vil foretage en beregning og en undersøgelse af hele det skitserede projekt, da det efter min mening er betydelig billigere og tilgodeser både Horsens og de førnævnte kommuner. Jeg mener, det må være rimeligt, da det kan bevises rent økonomisk, at denne vej er langt billigere.

Langsted (CD):

Jeg vil gerne som supplement til det sidste, som hr. Pilgaard Andersen sagde, støtte det spørgsmål, der blev rettet til ministeren, om vi ikke kunne undersøge den linjeføring i udvalget om offentlige arbejder og rette det samme spørgsmål til ministeren.

Samtidig kan jeg rette det spørgsmål til ministeren, om ikke ministeren også undrer sig med mig og andre over, at dette spørgsmål i det hele taget rejses, når det i går fra samme partis side blev sagt, at man overhovedet ikke kunne medvirke til forslagets gennemførelse.

Formanden:

Jeg henstiller, at der ikke polemiseres mod deltagere i spørgetiden, som ifølge forretningsordenen ikke har mulighed for at svare.

Ministeren for offentlige arbejder (Ivar Hansen):

Jeg vil gerne for det første til hr. Pilgaard Andersen gøre opmærksom på, at det projekt, som nu formentlig og forhåbentlig bliver en realitet, koster omkring 40 pct. af den pris, man oprindeligt havde regnet med. Man opnår en besparelse på mellem 250 og 300 mill. kr. i forhold til det oprindelige projekt,

samtidig med at man i store træk opfylder det samme formål. Det giver ganske vist nogle få kilometers længere kørsel, men tidsmæssigt bliver det stort set det samme, fordi den fremtidige kørsel, når den samlede vejstrækning er færdiggjort og motorvejen fra Horsens og nordpå er færdiggjort, vil komme til at foregå på motorvejen.

Jeg kan over for hr. Pilgaard Andersen bekræfte, at alle relevante spørgsmål i forbindelse med hovedlandevejslovsforslaget naturligvis vil blive besvaret og behandlet under lovforslagets behandling. Det kan der næppe være tvivl om.

Hr. Langsteds spørgsmål om, hvorvidt jeg undrer mig over, at et spørgsmål af denne art bliver stillet i dag, når spørgsmålet, som har relation til det lovforslag, der behandles i går, overhovedet ikke blev stillet, skal jeg undlade at kommentere.

Formanden:

Jeg henstiller også i anledning af de sidste bemærkninger, at eventuel polemik mod spørgeren sker på et tidspunkt, hvor spørgeren har taletid tilbage. Det er ikke rigtig rimeligt at gøre det på anden måde, og jeg forstår hr. Pilgaard Andersens misfornøjede ansigtsudtryk.

Hermed sluttede spørgsmålet.

9) Til *handelsministeren* af:

Kaj Hansen (DKP):

»Kan ministeren bekræfte de nye, store oliefund i Nordsøen og overvejelser om at bygge en olieferledning til hjemtransporten?«

(Spm. nr. 654).

Skriftlig begrundelse.

Der kan henvises til Information af 2. marts 1979, hvori det oplyses, at olien i Nordsøen kan dække 35-40 pct. af Danmarks energiforbrug.

Handelsministeren (Arne Christiansen):

Jeg vil gerne påpege, at der ikke er tale om nye oliefund, men om en vurdering fra konsulentfirmaet De Golyer & McNaughton af de tilstedeværende reserver i allerede gjort fund samt en vurdering af potentielle pro-

[Handelsministeren]

duktionsmuligheder fra lovende, men endnu ikke undersøgte strukturer i den danske del af Nordsøen.

Spørgsmålet om mulighederne for at etablere et statsligt olierørledningssystem i forbindelse med udnyttelsen af danske oliefund i Nordsøen vil indgå i den energipolitiske redegørelse, jeg om stadig kortere tid vil afgive sammen med lovforslagene i sammenhæng med en introduktion af naturgas i Danmark. Det vil ske inden denne måneds udgang.

Jeg finder derfor ikke, at det er på sin plads, at jeg her i dag fremsætter yderligere udtalelser på baggrund af en artikel i Information, men henviser til den energipolitiske redegørelse, der kommer.

Kaj Hansen (DKP):

Jeg skal takke for det ikke særlig fyldestgørende svar.

Lad mig først sige, at når ministeren siger, at der ikke er tale om nye fund, så kan det være en strid om ord. Det, der er tale om, er, at der er foretaget en prøveboring i olietfelt Niels I, og disse prøveboringer viste, at man kunne nå op på 1.300 t olie pr. døgn. Det er faktisk Nordsørekord overhovedet, og det er dobbelt så meget pr. døgn, som man har fået ved andre prøveboringer i det danske område.

At der er tale om rige fund, kan man også se af noget andet. Det er næppe nogen tilfældighed, at A. P. Møllers aktier er steget over 200 points i løbet af kun 2 måneder. Børsen har megen flair for, når der er penge at tjene, og det har den også haft i dette tilfælde.

Med hensyn til spørgsmålet om en olierørledning vil jeg gerne spørge ministeren, om det, når vi nu skal tage stilling til en gasledning, som DONG skal stå for, eje og bygge, så ikke ud fra en samfundsøkonomisk betragtning ville være rigtigt, at en eventuel olieledning fra Nordsøfelterne blev en olieledning, som også DONG ejede og byggede. Ville det i denne forbindelse ikke også være rigtigt, at DONG opførte et statsligt raffinaderi, således at vi på denne måde ikke blev afhængige af de store olieselskaber?

Vi har i øjeblikket en prisstigning på olie, som vi ganske givet kunne have afværget, hvis staten i højere grad end tidligere havde importeret olie og havde sørget for, at den

olie, der er i Nordsøen, kom i statslig regie i Danmark. Jeg vil først og fremmest spørge ministeren om olierørledningen og raffinaderiet.

Handelsministeren (Arne Christiansen):

Uden at foregribe kommende drøftelser, endsige beslutninger, kan jeg da godt give hr. Kaj Hansen ret, når han spørger, om ikke det vil være fornuftigt, at en eventuel fremtidig olieledning anlægges og ejes af DONG. Der tror jeg ikke der er nogen forskel i opfattelsen.

Med hensyn til et fremtidigt statsligt raffinaderi er det jo en ting, der kommer ind i billedet, så snart en oliekrise er oppe over, eller vi er inde i den. Jeg har ingen planer om nogen drøftelser eller lignende for nærværende om et sådant raffinaderi.

Kaj Hansen (DKP):

Jeg skal ikke bebrejde ministeren, at han, selv om han havde vilje til det, ikke er i stand til her i spørgetiden at besvare mange og indviklede spørgsmål. Det er rigtigt, at vi skal have en redegørelse her, som i store træk først og fremmest kommer til at dreje sig om naturgas. Ministeren vil, kan jeg forstå, også medtage hele spørgsmålet om olien. Det er imidlertid sådan, at den danske offentlighed er meget interesseret i disse ting. Der er en lang række uafklarede spørgsmål, idet der er to vurderinger af, hvor store gasmængder der er, hvor store oliemængder der er. DUC vurderer det på én måde, hvorimod det konsulentfirma, som handelsministeriets tilsyn betjener sig af, har en anden vurdering. Der er mange interessante ting, f. eks. hvorfor A. P. Møller har lavet langt flere borer, end andre selskaber har gjort, i områder, der ikke er i dansk regie. Derfor kunne jeg tænke mig at spørge ministeren, om ikke vi nu er nået til en situation, hvor vi skal finde en eller anden udvej for at få alle disse problemer belyst, også med vidneudsagn og eksperter fra forskellig side. Jeg tror, det ville være rigtigt, at vi fik et virkelig tilbundsående og samlet grundlag for at tage stilling til den fremtidige energipolitik. Hvis olien sammen med gassen efterhånden kan dække 40 pct. af vores energiforbrug, så må det da give anledning til visse nyvurderinger af den energiplan, regeringen tidligere har lagt frem.

[Handelsministeren]

Handelsministeren (Arne Christiansen):

Jeg kan oplyse hr. Kaj Hansen om, at det ikke drejer sig om en energirededgørelse om gas, men om en energirededgørelse om alle energikilder, herunder de nyeste vurderinger af, hvad man kan vente fra olieboringer i Nordsøen, herunder en vurdering af de problemer, der berører kernekraft, herunder en vurdering af hele kulforsyningen et stykke tid frem med henblik på forsyning af vore kraftværker. Det er altså en bred energipolitisk redegørelse.

Hermed sluttede spørgsmålet.

10) Til *indenrigsministeren* af:

Jørgen Junior (FP):

»Hvad er regeringens planer med hensyn til fysiurgisk hospital i Hornbæk og Finsen-hospitalet?«

(Spm. nr. 653).

Skriftlig begrundelse.

Det har vakt betydelig opmærksomhed, at regeringen tilsyneladende vil nedlægge såvel Finsenhospitalet som fysiurgisk hospital i Hornbæk. Begrundelsen herfor er ifølge manges opfattelse, at man vil finde en undskyldning for en unødvendig dyr prestigebegrundet udbygning af rigshospitalet. Der er så meget positivt at sige om de to behandlingsinstitutioner, at regeringen må være fuldstændig åben om sine planer, hvis man ønsker at nedlægge institutionerne.

Indenrigsministeren (Enggaard):

I flere år har der i kommunal og statslig regie været arbejdet på at få gennemført en samlet planlægning for sygehusvæsenet i hovedstadsområdet. En sådan planlægning er jo allerede gennemført i det øvrige land.

Som led i dette arbejde har en af regeringens i april 1978 nedsat særlig styringsgruppe udarbejdet et forslag til den fremtidige indplacering af de statslige sygehuse i hovedstadsregionens sygehusvæsen. Styringsgruppen har indstillet, at statens sygehusdrift samles på rigshospitalet, ved at Finseninstitutet og fysiurgisk hospital i Hornbæk pr. 1. januar 1980 bliver dele af rigshospitalet. Over en årrække herefter vil en væsentlig del af disse hospitalers opgaver efter indstillin-

gen blive overført til rigshospitalets område, til dels i nybyggeri.

Styringsgruppen har stillet forslag, der indebærer, at benyttelsen af rigshospitalet samordnes med den øvrige sygehusbetjening af befolkningen i såvel hovedstaden som resten af landet. Jeg kan særligt oplyse, at Københavns kommune skal benytte cirka halvdelen af sengene på det fremtidige rigshospital, herunder til den fulde sygehusbetjening af et lokalområde på 80.000 indbyggere. Styringsgruppens indstilling er i overensstemmelse med de henstillinger, som indenrigsministeriet har meddelt hovedstadsrådet om tilpasningen mellem kapacitet og behov på grundlag af en kvalitetsmæssig vurdering af de enkelte sygehuse.

Styringsgruppens indstilling om at overflytte funktioner fra Finseninstitutet og fysiurgisk hospital i Hornbæk til rigshospitalet er begrundet i hensynet til at opnå den bedst mulige behandling i fremtiden af disse patientgrupper.

De implicerede fagministre har givet tilslutning til styringsgruppens indstilling, og regeringens økonomiudvalg har tilsluttet sig indstillingens statsfinansielle konsekvenser.

Undervisningsministeren, socialministeren og jeg – de institutioner, der er omtalt i redegørelsen her, hører jo som bekendt til dels under undervisningsministeren, til dels under socialministeren og for Finseninstitutets vedkommende under indenrigsministeriet – har den 28. februar orienteret ledelse og personale på rigshospitalet, på fysiurgisk hospital i Hornbæk og på Finseninstitutet om indholdet af indstillingen fra styringsgruppen, og herefter er indstillingen blevet offentliggjort. Nu forestår der en forelæggelse for den samlede regering, og det er meddelt personalet på de respektive hospitaler, at de kan fremkomme med deres synspunkter til regeringen inden denne forelæggelse.

Jeg kan endelig oplyse – og det har relation til begrundelsen for hr. Jørgen Juniors spørgsmål – at den lovgivning, der vil blive nødvendig til gennemførelsen af de foreslåede omlægninger, påtænkes fremsat i folketinget i begyndelsen af næste samling. Det drejer sig om lovforslag om byggeri på rigshospitalet, om fysiurgisk hospital i Hornbæk samt om rigshospitalets styrelse.

Jørgen Junior (FP):

[Jørgen Junior]

Jeg takker for ministerens svar, og jeg konstaterer, at der altså er tale om et forslag fra styringsgruppen, som visse ministre har tilsluttet sig. Jeg vil meget anbefale, at de måneder eller det halve år, der nu kommer til at gå, inden der træffes nogen beslutninger, benyttes til en meget omhyggelig vurdering.

Hvorvidt det forslag, der er stillet, og som ministre har gjort til deres eget forslag, er et fornuftigt forslag, kan måske ikke siges fuldstændig utvetydigt, men jeg synes nok, der er en mængde spørgsmål, som må gøre, at man er meget, meget tvivlende. Det er ikke særlig sandsynligt, at man opnår en rationaliseringsgevinst ved at nedlægge et centralt beliggende lille hospital, som har et godt arbejdsmiljø, en ringe personaleudskiftning, og i stedet for udvider en meget stor institution som rigshospitalet. Jeg synes heller ikke, at erfaringerne fra de forskellige store hospitalsprojekter i Herlev og Hvidovre tilsiger, at man skal fortsætte i den samme skure.

Derfor er jeg bange for, at der er tale om, at man ønsker, at rigshospitalet for enhver pris skal udvides, ikke af fornuftbetonede grunde, men af mere prestigebetonede grunde. Det er en gammel sandhed, at hvis man først bygger et hus og bagefter begynder at planlægge, hvordan man skal bo i det hus, så bliver det ikke et særlig rart hus at bo i.

Jeg må nok sige, efter at have set en udtalelse fra Søren K. Sørensen, som er leder af denne styringsgruppe, så vidt jeg har forstået det i hvert fald, hvori han som en første begrundelse for ændringen nævner, at man gerne vil integrere kræftpatienterne i samfundet, og nærmest henviser til, at det er analogt med åndssvageforsorgen, at jeg synes, det er en meget, meget farlig vej at gå. Jeg er bange for, at man på den måde opnår at få en særlig kræftghetto i en hospitalsghetto, og det er i hvert fald ikke det, der er meningen.

Jeg vil godt stille ministeren et tillægs-spørgsmål ud over at opfordre til, at der nu kommer en debat, således at vi i hvert tilfælde prøver at få alle ting på bordet, for jeg har på fornemmelsen, at det ellers let bliver således, at noget bliver trukket ned over hovedet på nogen og på os alle sammen, uden at vi ved, hvad det drejer sig om. Jeg vil godt høre, om ministeren ikke er ganske alvorligt foruroliget, når Finseninstitutets direktion mener, at ændringen vil forringe landets

samlede beredskab i kræftbekæmpelsen. Det synes jeg er en så alvorlig udtalelse, at den i hvert fald må være hovedspørgsmålet i debatten.

(Klapsalver fra tilhørerpladserne.)

Formanden:

Jeg må bede tilhørerne forholde sig i ro, hvis de vil overvære resten af debatten.

Indenrigsministeren (Enggaard):

Jeg skal om det sidste spørgsmål, hr. Jørgen Junior rejser, nævne, at den plan, som er lagt frem, og som nu er offentligt kendt, jo selvsagt ikke har til hensigt at forringe mulighederne for kræftbehandling i Danmark, men det modsatte.

Når man i planen har foreslået, at man samler en række funktioner i forbindelse med rigshospitalet, ligesom man ønsker at samle den anden halvdel af kræftbehandlingen i det østdanske område på Herlev sygehus, så er det ud fra ønsket om at have en nær faglig sammenknytning mellem disse specielle funktioner og en række andre specialer, som er nødvendige for at få den fagligt bedst mulige løsning.

Derfor beder jeg om forståelse for, at motivet til at lægge en plan fram som den, der er kommet, selvsagt ikke er noget ønske om at begrænse antallet af mindre sygehuse – enhver, der kender min holdning til disse ting, vil vide, at det ligger mig fjernt – men alene ønsket om at få den bedst mulige faglige baggrund for den kommende kræftbehandling. Jeg tror, det vil være værdifuldt, om vi kunne føre diskussionen på grundlag af en sådan respekt for et fagligt synspunkt, som jeg synes rækker meget langt.

Med hensyn til den fortsatte vurdering af disse ting er det en selvfølge, at en sådan plan rummer en række foreløbige betragtninger, og at man løbende må ajourføre sin viden om tingene og de vurderinger, som det kan give anledning til.

Jeg ønsker at understrege, at disse ting, fordi hr. Jørgen Junior bruger udtrykket »rationalisering« i forbindelse med dele af planen, ikke må opfattes alene som noget, der kan gøres op i kroner og øre. De faglige hensyn, som jeg startede med at understrege her, tæller meget stærkt i den samlede vurdering.

[Jørgen Junior]

Jørgen Junior (FP):

Jeg er meget glad for, at ministeren netop sagde, at dette ikke er noget, hvor kroner og øre er det væsentlige. Det er naturligvis et spørgsmål om at bevare et sundt og et fornuftigt behandlingsmiljø, der fungerer godt, eller i hvert tilfælde erstatte det med noget, som ikke er ringere, helst bedre. Jeg er fuldstændig klar over, at ministeren har den bedste vilje. Jeg tror ikke, at der er nogen, der ønsker, at noget skal forringes, så hvis jeg har lagt noget frem, som kunne skabe mistro til, at ministeren ikke skulle have den allerbedste vilje til, at vi fortsat har den allerbedste kræftbekæmpelse, så er jeg meget ked af det. Men det er jo desværre således, at god vilje ikke altid er nok. Vi har set massevis af ting blive besluttet her i folketinget på basis af en god vilje. Man har troet, at det ene forlig efter det andet hjalp. Viljen var god nok, men evnen til overblik manglede, og resultaterne har været derefter.

Vi får jo dette at diskutere igen her i folketinget, når disse lovforslag bliver fremsat i begyndelsen af den nye samling. Men jeg vil godt bede ministeren om – jeg kan selvfølgelig godt stille det som et spørgsmål, men jeg er klar over, at svaret er ja – at bekræfte, at ministeren og regeringen i de kommende måneder vil se med positive, velvillige øjne på den debat, der vil ske, at man ikke på forhånd har låst sig fast i nogen ting på basis af en styringsgruppes indstilling, som måske er behæftet med meget alvorlige fejl.

Melchior (CD):

Det eneste beroligende, der vel var at hente i ministerens fremstilling her, var, at der foreløbig er godt og vel et halvt år, indtil et eventuelt lovforslag vil se dagens lys. Den tid bør selvfølgelig benyttes rigtigt, som hr. Jørgen Junior siger.

Jeg er bekymret over en hel masse af de andre ting, ministeren sagde. Det er da dejligt, at man vil tilstræbe den fagligt bedst mulige behandling af de pågældende patienter. Må jeg spørge: ligger der deri en kritik af det arbejde, der foregår i øjeblikket, eller en konkret viden om, at det kunne være bedre under andre betingelser?

Samtidig med at ministeren påpeger, at det ikke er kroner og øre, så vil man altså alligevel gerne tage en rationaliseringsgevinst

hjem ved at lave store institutioner. Må jeg spørge, om ministeren vil udtale sig om, hvorvidt han principielt går ind for gigantinstitutioner, siloformen. Jeg husker, det er vist et års tid siden, at partiet venstre lavede et meget stort nummer ud af et program for små og mellemstore virksomheder, når det drejede sig om erhvervsvirksomheder i den private sektor. Gælder noget tilsvarende da slet ikke statsinstitutioner, herunder især patientpleje og -behandling?

Næste spørgsmål: ministeren er sikkert bekendt med, at Finseninstitutet behandler ca. 80.000 patienter ambulanspr. år. Er det virkelig meningen, at disse 80.000 skal op på 16. etage med den mangel på miljø, som dér må herske?

Endelig det sidste spørgsmål: er der nogen tanker på nuværende tidspunkt, endsiges planer, om, hvad f.eks. Finseninstitutet – selvfølgelig gælder det samme spørgsmål hospitalet i Hornbæk – skal bruges til efter at være rømmet? Skal det være et nyt Christiania? Sammenligningen ligger altså i, at man forlader så stor en institution og så stort et område som dette uden at have planer for, hvad der dér skal ske videre. Så længe disse planer ikke eksisterer, kan man jo ikke udtale sig om, hvorvidt der i virkeligheden vil være en rationaliseringsgevinst, for så bliver der bare noget andet, der ligger og koster og ikke bliver benyttet.

Indenrigsministeren (Enggaard):

Jeg kan i anledning af begge de supplerende spørgsmål, som er stillet af hr. Jørgen Junior og hr. Melchior, sige, at man må omvendt også forstå, at før regeringen kan fremsætte de bebudede lovforslag i næste samling, så må regeringen træffe en beslutning om, hvad den mener er rigtigt. Derfor er der den sammenhæng i det, at der i løbet af kort tid sker en indstilling til den samlede regering med hensyn til disse ting.

Hr. Melchior var specielt inde på, om der i mine bemærkninger lå en kritik af den nuværende kræftbehandling i forbindelse med Finseninstitutet. Hertil må jeg sige, at således kan mine bemærkninger på ingen måde udlægges. Jeg har på det møde, jeg forleden holdt på Finseninstitutet, stærkt betonet min anerkendelse af den meget store indsats, der netop her er gjort i kræftbehandlingen igen-

[Indenrigsministeren]

nem årene, og som med rette har givet megen international anerkendelse. Dette udelukker dog ikke, at man i en langsigtet vurdering af, hvordan disse opgaver bedst kan løses, må inddrage en række yderligere ting i vurderingen.

Hr. Melchior spørger endvidere, om jeg principielt er tilhænger af gigantinstitutioner. Jeg tror, det fremgik af min tidligere besvarelse af hr. Jørgen Juniors spørgsmål, at det ikke er tilfældet. Men den omstændighed, at en ting fagligt kan være ønskelig, gør jo ikke nødvendigvis, at alt kan løses inden for en lille ramme.

Med hensyn til de ambulante patienter, som i dag behandles på Finseninstitutet, så er jeg selvsagt bekendt med, at der finder en sådan omfattende behandling sted. Det er ikke sådan, at man, fordi disse ting tænkes placeret i forbindelse med rigshospitalet, med rette kan drage billedet af 16. etage ind i diskussionen, og jeg beder om, at vi bliver fri for det. Sandheden er jo, at de ting, som tænkes klaret i forbindelse med kræftbehandlingen, er formet inden for et nybyggeri, som ikke har noget med 16. etage at gøre. Jeg tror, at det ville være uheldigt, om hr. Melchiors udtryk blev hængende i debatten, for det er uden sammenhæng.

Jeg beder endvidere om, at man som grundlag for diskussionen af disse ting stifter bekendtskab med hovedtrækkene i den skitse, som ligger, og hvoraf det fremgår, at den tænkte overflytning af disse funktioner fra Finseninstitutet til rigshospitalet efter planen er tænkt tilendebragt i 1985-86. Det er altså ikke ting i den umiddelbare fremtid, vi taler om. Det gør også, at de spørgsmål, som efterfølgende blev rejst med hensyn til Finseninstitutets fremtid og risikoen for, at der kunne udvikle sig en Christianialignende situation her, må jeg afvise som noget, jeg næppe behøver at svare på her.

Hermed sluttede spørgsmålet.

11) Til *ministeren for kulturelle anliggender* af:

H. C. Hansen (FP):

»Vil ministeren be- eller afkræfte forlydender i dagspressen vedrørende køb af for halvanden mill. kr. nytteløse etiketter til sikring af bogskatten på det kgl. bibliotek?«

(Spm. nr. 652).

Skriftlig begrundelse.

I Ekstra Bladet den 1. marts 1979 kan læses følgende: Rigsbibliotekar Palle Birkelund har efter store overvejelser og udlandsrejser købt for halvanden mill. kr. nytteløse etiketter i den tro, at han kan sikre bogskattene på det kgl. bibliotek.

Uanset kostbare rigsrevisionsundersøgelser, uhørt skrappe næser fra statsrevisorer etc. ruller skandalerne videre på vort fornemste bibliotek.

Palle Birkelunds seneste indsats for at sikre de kostbare bøger, han har i sin varetægt, er indkøb af selvklæbende etiketter. Rigsrevisionen har klart taget afstand fra etiketmærkningen, og dette er meddelt kulturminister Niels Matthiasen med den begrundelse, at det forhaler og fordyrer den revision, der nu endelig skal foretages af bogsamlingen.

Det mest vanvittige ved indkøbene er dog ifølge flere fagfolk, at etiketterne kan fjernes ved hjælp af varme. I en af bibliotekets afdelinger har man fundet ud af, at ved at holde den selvklæbende etiket nogle minutter under varmen fra en arkitektlampe eller mod en radiator lader sedlen sig uhyre nemt trække af.

Kulturminister Niels Matthiasen er skriftligt blevet oplyst om, at delegationer har rejst rundt i Sverige for adskillige tusinde kroner for at se på etiketter. I praksis kunne man enkelt og billigt have fået tilsendt et udvalg af etiketter med tilhørende oplysninger om priserne.

Det svenske firma, der leverer millionordren, har garanteret én ting: etiketterne holder i hvert fald i ti år. Selv om det måske kan synes længe for en mand som rigsbibliotekaren, må det synes betænkeligt at lade dette indkøb danne basis for en så omfattende og kostbar revision, som det kgl. bibliotek står over for.

Kulturminister Niels Matthiasen er blevet gjort bekendt med skandaleindkøbet, og i den forbindelse har han fået at vide, at bibliotekets bogbindermester er en kraftig modstander af etiketterne, fordi han mener, at hvis og når de engang falder af, vil de efterlade en ødelæggende fedtet plet i de kostbare bøger.

[H. C. Hansen]

Yderligere vil man løbe ind i et helt andet problem, nemlig det, at de tusindvis af gamle uindbundne bøger på det kgl. bibliotek ikke kan få påsat etiket, uden at man tildækker bogens tekst.

De halvanden mill. kr., der er brugt på etiketter indtil videre, er kun et foreløbigt tal. Der er planer om endnu større indkøb.

H. C. Hansen (FP):

Baggrunden for spørgsmålet er den artikel, Ekstra Bladet bragte den 1. marts her for nylig, hvori Ekstra Bladet hævder, at der er indkøbt for 1,5 mill. kr. nytteløse etiketter til sikring af bogskattene på det kgl. bibliotek.

Det må være i offentlighedens interesse at høre, om ministeren har samme opfattelse som Ekstra Bladet, eller om ministeren stadig støtter rigsbibliotekarens organisation af biblioteket, som jo har medført overordentlig stærk kritik, bl. a. fra rigsrevisionens side.

Jeg vil gerne bede ministeren i svaret specielt komme ind på, om rigsrevisionen klart har taget afstand fra etiketmærkning, som det hævdes i Ekstra Bladet, og om bibliotekets bogbindermester er en kraftig modstander af etiketterne. Disse to ting mener jeg det må være rigtigt at få belyst.

Ministeren for kulturelle anliggender (Niels Matthiasen):

Må jeg begynde med at sige, at det er sjældent, at jeg er af samme opfattelse som Ekstra Bladet.

Sikringen af det kgl. biblioteks bøger mod tyveri består foruden talrige ydre sikringsforanstaltninger, f. eks. den stikprøvevise visitationskontrol af publikum og personale ved udgangene, fundamentalt i de ejermærkestemplinger og -prægninger, der findes i bøgerne og på deres bind. Indklæbning af etiketter i bøgerne i forbindelse med totalrevision af samlingerne har ikke til hovedformål at ejermærke bøgerne. Alligevel har biblioteket som en yderligere sikkerhedsforanstaltning lagt vægt på at fremskaffe etiketter med den mest holdbare lim.

Etiketterne vil især forøge værdien af den iværksatte totalrevision af bibliotekets ældre bogsamlinger, fordi det derved gøres muligt at gennemføre hyppigere og mindre kostbare revisioner for fremtiden. Etiketterne giver hver bog et identifikationsnummer, sammen-

sat af nummeret på den katalog, som bogen er indført i, og bogens løbenummer inden for katalogen. Fremtidige revisioner kan herefter udføres uden den ellers nødvendige tidkrævende sammenligning bog for bog med de gamle håndskrevne folianter, der er bibliotekets eneste pladskartotek for udenlandske bøger fra før 1950. Hyppige revisioner vil betyde hurtigere konstatering af bortkomst og dermed større mulighed for opklaring af formodede tyverier. Bognummereringen ved hjælp af maskinlæsbare stregkoder på etiketterne vil endvidere indebære, at der etableres basis for en kommende EDB-styret udlåns- og magasinkontrol.

Man har naturligvis ved valget af selvklæbende etiketter lagt den største vægt på holdbarheden af etiketlimen. Den ved biblioteket specielt nedsatte ekspertgruppe rettede således henvendelse til statens indkøb, bibliotekstilsynet og Indbindingscentralen forud for udarbejdelsen af kravspecifikationerne og valg af tilbudsgiver. Det fremgik af undersøgelserne, at der ikke findes officielt udarbejdede standarder; den fornødne ekspertise findes hos de enkelte leverandører.

Blandt de i alt 7 tilbud valgte man at acceptere tilbuddet fra Bibliotekstjänsten i Lund, der repræsenterer den største sagskundskab inden for dette felt i Skandinavien. Etiketterne fra Bibliotekstjänsten anvendes i de svenske folkebiblioteker, og der findes efter det for mig oplyste ikke på markedet mere holdbar lim i forbindelse med selvklæbende etiketter. Den valgte leverandør har i øvrigt på forskellig vis forbedret den svenske etiket, der har været i brug i nogle år, i sikkerhedsmæssig henseende.

Der er intet grundlag for at antage, at etiketterne skulle løsne sig, eller at de skulle kunne fjernes og genanvendes. Tværtimod har det kgl. biblioteks ledende konservator, der er specialist i papir- og bogmaterialer, anstillet forsøg med at aftage etiketterne, og ifølge en skriftlig erklæring fra ham har det vist sig, at de hverken ved varmebehandling eller ved andre midler kan fjernes og genanvendes uden at efterlade spor. Der skulle således ikke være nogen rimelig tvivl om limens holdbarhed, men rigsbibliotekaren har ikke desto mindre nu taget skridt til at lade statsprøveanstalten anstille forsøg med den til konstatering af dens holdbarhed.

[Ministeren for kulturelle anliggender]

Hvad angår prisen på etiketterne bemærkes, at det over 3 år bevilgede beløb til indkøb af etiketter er 1.095.000 kr. og ikke som anført af spørgeren 1,5 mill. kr.

Jeg kan også oplyse, at der i forbindelse med valg af etiketter og afhentning af disse er foretaget to endagsture til Lund. Den ene gang deltog 3-4 personer, og den sidste gang blot 1 medarbejder fra det kgl. bibliotek. Udgiften til disse to rejser har andraget 743 kr. 30 øre.

H. C. Hansen (FP):

Jeg takker ministeren for det overordentlig fyldestgørende svar. Det eneste, jeg er ked af, er, at ministeren ikke besvarede det, som jeg hæftede mig ved, bl. a. om bibliotekets bogbindermester er kraftig modstander af etiketterne, og om rigsrevisionen klart har taget afstand fra etiketmærkning.

Må jeg som tillægsspørgsmål spørge ministeren, om det er hans opfattelse, at tyverierne på det kgl. bibliotek, efter disse forholdsregler, som er truffet inden for det sidste halve år, bl. a. med visitation, som fremskridtspartiet jo også gik ind for og medvirkede ved lovgivningen om, nu er hørt op. Jeg er ganske klar over, at man ikke kan sikre det kgl. bibliotek hundrede procent mod noget sådant, men er det sløseri, som mange havde den opfattelse fandt sted på biblioteket, nu standstø? Fremskridtspartiet har den opfattelse, at der burde rejses tjenestemandssag mod rigsbibliotekar Palle Birkelund. Vi er ikke trykke ved det, men jeg mener, det må være i offentlighedens interesse at høre, om ministeren er tryk.

Ministeren for kulturelle anliggender (Niels Matthiasen):

Det, der må være det afgørende i denne sag, er, hvad konservatoren siger, om han mener, det er forsvarligt og rigtigt at anvende disse ting. Det er ham, der er specialist på dette område. Med al min respekt for rigsrevisionen og med alt det, jeg mener at den skal gøre og anvendes til, så må jeg sige, at den altså ikke er specialist netop på dette område, og vi må nok understrege, at det ikke er dem, der kan sige, om den ene eller den anden fremgangsmåde i dette spørgsmål er den rigtige.

Dernæst vil jeg sige om det sidste med tyverierne: hvad er det egentlig for et spørgsmål at stille? Det er da givet, at før totalrevisionen er foretaget, kan vi ikke se, hvad der er forsvundet, og få det totale omfang af det ene eller det andet, om det er lidt mere eller det er lidt mindre. Som vi har talt om det tidligere og specielt i udvalget, har jeg påvist, at der tilsyneladende ikke er noget, der er anderledes, end det er på de fleste biblioteker, snarere mindre end andre steder i verden. Det er den ene side.

Den anden side er, at vi nu har taget alle de forholdsregler, der kan tages umiddelbart, men selvfølgelig kan ingen garantere, at nogen på en eller anden måde i et stort bibliotek, der har almindelig offentlig adgang, ikke kan stikke en bog i en lomme, og at der ikke kan smutte et eller andet. Men alle muligheder for at begrænse dette og udelukke dette er altså brugt.

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Skriftligt besvarede spørgsmål:

Formanden:

Fra ministre er modtaget skriftlig besvarelse af spørgsmål stillet af følgende medlemmer af Folketinget:

- Ib Christensen: spm. nr. 586 og 617.
- Ebba Strange: spm. nr. 601.
- Chr. Christensen: spm. nr. 610.
- Tang Sørensen: spm. nr. 611.
- Glistrup: spm. nr. 613.
- Dohrmann: spm. nr. 615, 620, 623 og 628.
- Wilhelm: spm. nr. 618.
- Erlendsson: spm. nr. 621.
- Thorndahl: spm. nr. 624.

Til handelsministeren (8/2 79) af:

Ib Christensen (DR):

»Vil ministeren redegøre for nettotilgangen af anpartsselskaber, der er registreret i 1976, 1977 og i 1978, samt oplyse, hvorledes denne fordeler sig i de respektive amter?«

(Spm. nr. 586).

Begrundelse.

[Ib Christensen]

Ifølge beretning over toldvæsenets aktiviteter, dateret 15. november 1978, fremgår det af side 42, at der er sket en væsentlig tilgang af momsregistrerede anpartsselskaber.

Beretningen indeholder ikke oplysning om antallet af anpartsselskaber, der ifølge EFs 6. momsdirektiv er blevet registreret pr. 1. oktober 1978, f. eks. ejendomsmæglere, og ej heller antallet af anpartsselskaber, der fortsat ikke er registreringspligtige hos toldvæsenet, f. eks. byggefinansieringsvirksomheder.

Det må imidlertid formodes, at der har været en tilsvarende stigning af de anpartsselskaber, som ikke er omtalt i beretningen.

Besvarelse (1/3 79):

Handelsministeren (Arne Christiansen):

Der foreligger ingen officiel statistik vedrørende selskabernes antal i de omhandlede tre år.

På grundlag af aktieselskabs-registerets interne statistik har registeret over for mig oplyst følgende om nettotilgangen af nye anpartsselskaber:

	1976	1977	1978
Nystiftede anpartsselskaber	3.540	6.465	6.098
Omdannede fra aktieselskabsform	4.036	3.748	879
Tilgang i alt	7.576	10.213	6.977
Opløste anpartsselskaber	31	98	250
Omdannede til aktieselskabsform	7	48	117
Afgang i alt	38	146	367
Nettotilgang	7.538	10.067	6.610

Antallet af tilgæede momsregistrerede virksomheder i aktie- eller anpartsselskabsform kan ikke umiddelbart sammenlignes med nettotilgangen inden for disse selskabsformer i aktieselskabs-registeret, idet momsregistrering skal ske straks efter etablering af virksomheden, og dette tidspunkt kan på grund af anpartsselskabslovens anmeldelsesfrister m. v. ligge længe forud for selskabets registrering i aktieselskabs-registeret.

Specielt om virksomhed som ejendomsmægler, der er omtalt i begrundelsen til spørgsmålet, bemærkes, at sådan virksomhed ikke må drives i aktie- eller anpartsselskabsform, jfr. handelsministeriets bekendtgørelse nr. 401 af 2. december 1966, jfr. lov nr. 68 af 13. marts 1967.

Hvorledes tilgangen af selskaber er fordelt på amter kan ikke oplyses på grundlag af den foreliggende statistik.

Til *socialministeren (13/2 79)* af:

Ebba Strange (SF):

»Finder ministeren det i overensstemmelse med intentionerne i bistandslovens § 49, at en socialforvaltning under henvisning til denne paragraf beslutter at indbetale en klients husleje direkte til boligselskabet i stedet for til klienten selv, da klienten ønsker at deltage i boykot af en huslejestigning ved at deponere stigningen på en spærret konto?«
(Spm. nr. 601).

Begrundelse.

Udgangspunktet for spørgsmålet er en konkret sag fra Frederiksberg, hvor det sociale udvalg har besluttet at handle som beskrevet i spørgsmålet. Ved en anke til den sociale ankestyrelse har kommunen fået medhold. Sagen er imidlertid af principiel betydning. Således som spørgeren opfatter § 49, tager den sigte på mennesker, der ikke er i stand til at administrere deres økonomi af en eller anden årsag. Det er der ikke tale om i det konkrete tilfælde. Der er tale om en frasereret kvinde, der i øvrigt selv administrerer sin tilværelse, og som da også ligesom de andre aktionerende ville indsætte huslejestigningen på en spærret konto.

Ved på denne måde at fratage en person, der lever på bistandshjælp, muligheden for at aktionere på lige fod med andre lejere, sætter man et ekstra skel op mellem dem og mennesker, der tjener deres penge på anden vis, og det var vel næppe meningen med bistandsloven.

Besvarelse (27/2 79):

Socialministeren (Erling Jensen):

Spørgsmålet er gentagne gange behandlet af socialministeriet, bl. a. i anledning af en

[Socialministeren]

henvendelse af 8. december 1976 fra beboernævnet ved Vridsløselille Andelsboligforening.

I en skrivelse til beboernævnet af 23. december 1976 – som folketingets socialudvalg modtog kopi af med socialministeriets skrivelse af 12. maj 1977 – meddelte socialministeriet, »at formålet med at yde hjælp til dækning af huslejeudgifter efter bistandsloven er, at det derved undgås, at den pågældende mister sin bolig. Såfremt dette formål skal tilgodeses, kan det i det enkelte tilfælde være hensigtsmæssigt, at socialforvaltningen undersøger, om hjælpen til husleje rent faktisk også anvendes til dette formål. Hvis der, efter at hjælp har været ydet, opstår formodning om, at den ikke er anvendt i overensstemmelse med formålet, vil der efter socialministeriets opfattelse ikke være noget til hinder for, at der ved fremtidig ydelse af tilsvarende hjælp stilles krav om nærmere dokumentation for, at hjælpen er anvendt efter sit formål. Hvis en sådan dokumentation ikke kan fremskaffes, må det nærmere vurderes, om hjælpen – eller en del heraf – i fremtiden skal ydes direkte fra socialforvaltningen til husejeren, jfr. princippet om naturalhjælp i bistandslovens § 49.«

På foranledning af et senere spørgsmål fra folketingets socialudvalg indhentede socialministeriet en udtalelse om denne fortolkning fra justitsministeriets lovafdeling, der i skrivelse af 1. november 1977 tiltrådte socialministeriets fortolkning.

Socialudvalget blev underrettet herom i en skrivelse af 10. november 1977.

Den sociale ankestyrelse har den 25. oktober 1978 truffet en afgørelse i overensstemmelse hermed.

Til *undervisningsministeren* (15/2 79) af:

Chr. Christensen (KrF):

»Vil ministeren sikre, at skolerne kan henlægge en del af deres juleafslutning til kirken, såfremt der er enighed mellem skolerne, skolenævn og skolekommission herom?«

(Spm. nr. 610).

Begrundelse.

Det er skik og brug, at mange skoler den sidste skoledag før juleferien afholder en juleafslutning. Efterhånden har mange skoler

delt denne juleafslutning i to dele, sådan at den ene del henlægges til kirken med afsyn-gelse af julesalmer, oplæsning af juleevangeliet samt evt. fremførelse af julespil, og den anden halvdel til skolestuen, hvor man mødes til julehygge. Baggrunden for, at en sådan ordning gennemføres, er vel, at man lokalt finder den helt i overensstemmelse med folkelig og kristen kulturtradition. Det er dog en selvfølge, at de elever, der ikke ønsker at deltage i den del af juleafslutningen, der henlægges til kirken, kan fritages herfor.

I henhold til skolens stilling som kommunal folkeskole må afgørelsen om, hvilken form juleafslutningen skal have, ligge hos de lokale myndigheder. Det kan ikke være undervisningsministerens opgave at forhindre de enkelte kommunale skolevæsener i at fastholde en kristen kulturtradition. Det er chokerende at erfare, at undervisningsministeren i en svarskrivelse til Nr. Åby skole har nægtet skolen ret til at henlægge en del af juleafslutningen til kirken. Derved har undervisningsministeren frataget de lokale myndigheder muligheden for selv at tilrettelægge juleafslutningen.

Af hensyn til det fremtidige positive samarbejde mellem forældre og skole og skolens stilling som folkets skole er det afgørende, om ministeren vil besvare det stillede spørgsmål positivt.

Besvarelse (27/2 79):

Undervisningsministeren (Dorte Bændsen):

Lad mig indledningsvis slå fast, at undervisningsministeriet ikke har forbudt eller agter at forbyde, at en skole lader sin juleafslutning finde sted i kirken. Det må den enkelte skole i samråd med skolenævnet bestemme – det kan ministeriet ikke blande sig i.

Derimod har ministeriet i en enkelt konkret sag, der blev forelagt ministeriet, udtalt, at en bestemt form for juleafslutning ikke var forenelig med folkeskoleloven.

Om baggrunden for denne konkrete afgørelse kan jeg oplyse følgende:

Efter bestemmelserne i folkeskolelovens §§ 2 og 5 samt lovforslagsbemærkningerne til disse bestemmelser må folkeskolen ikke søge at påvirke børnene til bestemte livsanskuelser, og kristendomsundervisningen, der skal være kundskabsmeddelende, må ikke antage

[Undervisningsministeren]

karakter af forkyndelse eller bevidst påvirkning af børnene.

På denne baggrund har et skolenævn spurgt undervisningsministeriet, om det er foreneligt med de nævnte bestemmelser i folkeskoleloven, at den pågældende skole holder juleafslutning i kirken i skoletiden. Ministeriet spurgte tilbage om denne juleafslutnings nærmere indhold. Det oplystes, at juleafslutningen havde karakter af en egentlig gudstjeneste indeholdende en prædiken ved sognepræsten, og herefter fandt ministeriet, at denne bestemte juleafslutning ikke var i overensstemmelse med de omtalte lovbestemmelser – en prædiken er jo pr. definition forkyndelse.

Afgørelsen er helt konkret, og der ligger ikke heri en generel stillingtagen til juleafslutninger i kirken. I mange tilfælde bliver skolernes juleafslutning i kirken utvivlsomt tilrettelagt – eller vil eventuelt kunne tilrettelægges – på en sådan måde, at man ikke kommer i uoverensstemmelse med de nævnte lovbestemmelser, f. eks. i de tilfælde, hvor juleafslutningen i kirken er tilrettelagt som beskrevet i begrundelsen for spørgsmålet, dvs. omfattende afsyngelse af julesalmer, oplæsning af juleevangeliet samt eventuelt fremførelse af julespil. Og hvis man lokalt ønsker at give skolens juleafslutning karakter af en egentlig gudstjeneste, vil dette selvsagt også kunne gennemføres, når blot gudstjenesten afholdes uden for den egentlige skoletid.

Lad mig endelig tilføje, at elevernes deltagelse i en juleafslutning i kirken altid må være frivillig.

Til *indenrigsministeren* (16/2 79) af:

Tang Sørensen (FP):

»Vil ministeren oplyse, om det nye regnskabs- og budgetsystem, som kommunerne nu administreres efter, giver mulighed for at overføre et ubrugt, budgetteret beløb fra ét regnskabsår til det efterfølgende, og om en kommunalbestyrelse kan udføre en bestemt anlægsopgave i 1979, som var budgetteret, men ikke udført i 1978, uden at pengene er optaget på 1979-budgettet og ikke er frigivet fra 1978-budgettet inden budgetårets udløb?« (Spm. nr. 611).

Begrundelse.

Der hersker i en række kommuner tvivl om, hvorvidt det er lovgyldigt ifølge det nuværende regnskabsystem i kommunerne at overføre et beløb fra ét regnskabsår til det efterfølgende, fordi man ikke havde fået beløbet anvendt i det oprindeligt budgetterede år.

Besvarelse (28/2 79):

Indenrigsministeren (Enggaard):

Ifølge den kommunale styrelseslovs § 40, stk. 1, 2. pkt., og indenrigsministeriets autoriserede konteringsregler m.v. for kommuner og amtskommuner lægger kommunalbestyrelsen i forbindelse med årsbudgettets vedtagelse som minimum bevillingsmæssig stilling til årsbudgettets driftsposter. Disse bevillinger fastlægger rammerne for det følgende års kommunale driftsvirksomhed.

Driftsbevillingerne har således alene gyldighed for det kommende regnskabsår, og eventuelle ubrugte andele af driftsbevillinger falder derfor væk ved regnskabsårets udgang. Tilsvarende gælder for tillægsbevillinger til driftsbevillinger, som kommunalbestyrelsen giver i løbet af regnskabsåret, idet disse tillægsbevillinger blot er reguleringer af driftsbevillinger.

Kommunale anlægsarbejder afvikles normalt over flere regnskabsår. Anlægsbevillingen til et bestemt anlægsarbejde knyttes derfor til de beløbsmæssige og materielle forudsætninger, som kommunalbestyrelsen tager stilling til i forbindelse med vurderingen og behandlingen af det samlede anlægsarbejde. Anlægsbevillingen kan meddeles ved årsbudgettes vedtagelse eller umiddelbart forud for arbejdets igangsættelse. Forudsat anlægsarbejdet strækker sig over flere år, ansættes i såvel årsbudgettet som budgettet for overslagsårene såkaldte rådighedsbeløb. Disse rådighedsbeløb angiver de andele af den samlede anlægsudgift, som forventes afholdt i hvert af årene. Ved hjælp af rådighedsbeløbene fastlægger kommunalbestyrelsen dermed den tidsmæssige udstrækning af anlægsarbejdet.

En kommunalbestyrelse kan derfor alene udføre en bestemt anlægsopgave i 1979, hvis der foreligger en anlægsbevilling og der samtidig er afsat et tilstrækkeligt rådighedsbeløb for 1979. Såfremt rådighedsbeløbet ikke er afsat ved budgetvedtagelsen, kan anlægsar-

[Indenrigsministeren]

bejdet ikke iværksættes, før kommunalbestyrelsen har vedtaget at afsætte det nødvendige rådighedsbeløb.

Til *justitsministeren* (15/2 79) af:

Glistrup (FP):

»Hvornår agter anklagemyndigheden at rejse sag mod retsformanden den 4. december 1978 i landsskatteretten?«

(Spm. nr. 613).

Begrundelse.

Af dagspressen – bl.a. B.T. for den 10. ds. og Morgenavisen Jyllands-Posten for den 15. februar side 10 – fremgår det, at voteringerne har været behæftet med aldeles uacceptable uregelmæssigheder i de sager, der førte til landsskatterettens kendelser af 12. februar i sagerne nr. 4-74-53/2-050305-0633/69 m.fl. Eksempelvis oplyser et retsmedlem, at retsformanden anførte, at »Glistrup »skulle jo nødig få indtryk af, at han kunne vinde sagerne«.

Når den slags oplysninger kommer offentligt frem vedrørende funktionen i den offentlige forvaltning, må der selvsagt hurtigt og energisk indledes politimæssig efterforskning.

I denne bedes også inddraget voteringen i Grønbechsagen. Efter vedholdende forlyden-der foregik voteringen her på den måde, at rettens medlemmer måtte godtage, at alle mine argumenter til støtte for den pågældende selvangivelse var korrekte. Da dette gik op for de voterende, skal retsformanden – præsident i landsskatteretten, Knud Jensen – støttet af den daværende formand for Danske Tjenestemænd og Funktionærer, nuværende postgirodirektør Jens Christensen, og forskellige tidligere folketingsmedlemmer, der blev detroniseret ved fremskridtsvalgsejren den 4. december 1973, have erklæret, at man under ingen omstændigheder kunne tillade sig den skandale at give Glistrup medhold, hvorfor man pålagde rettens embedsmænd at finde »en eller anden begrundelse«, som kunne føre til, »at Glistrup tabte«. Herefter fremkom den besynderlige kendelse, hvis begrundelse begynder med, at man – overensstemmende med, hvad der skete under voteringen – giver mig medhold i alt, hvad der var procederet om. Derefter klistrer præmisserne en begrundelse på vedrørende

forhold, som overhovedet ikke havde været omtalt under proceduren, og som fører til den konklusion, at Grønbech tabte sagen.

Ifølge det i B.T. for den 10. februar aftrykte voteringsark har man imidlertid været endnu længere ude vedrørende kendelserne af 12. februar. Det udslaggivende landsskatteretsmedlem – ministerens partifælle Kristen Østergaard – der ca. 50 dage efter voterings afslutning blev formået til at afgive ændret votum, fastholder endog i dette, at skat- teyderen havde ret på det eneste afgørende punkt, nemlig om gaverne til hans børnebørn var ægte. Var de det, måtte nemlig begge skatteyderes selvangivelser tages til følge. Uanset at Kristen Østergaard således vedrørende realiteten fastholder denne opfattelse, der således skulle være rettens flertals, går kendelserne af 12. februar ud på at give skat- temyndighederne medhold.

De her fremdragne to eksempler på mislie- bigheder fra dem, der virker i offentlig tjene- ste og hverv, vil i øvrigt, når politiet opfylder sin embedspligt til tilbundsgående efterforsk- ning, afsløre et væld af lignende forbrydelser begået inden for de otte år og seksten dage, som er hengået, siden daværende finansmini- ster Poul Møller reagerede på fremskridtsbe- vægelsens fødselsudsendelse i fjernsynet med at sætte alle kræfter ind på at knække denne nye oppositions stifter.

Besvarelse (1/3 79):

Justitsministeren (Nathalie Lind):

Justitsministeriet har intet kendskab til de nærmere omstændigheder i forbindelse med voteringerne i de landsskatteretssager, som omtales i begrundelsen for spørgsmålet, men må henvise til, at en eventuel anmeldelse om formodet strafbart forhold i forbindelse med de pågældende voteringer kan indgives til politiet.

Justitsministeriet skal i øvrigt henlede op- mærksomheden på muligheden for indbrin- gelse af landsskatterettens afgørelser for domstolene.

Til *ministeren for skatter og afgifter* (15/2 79) af:

Dohrmann (FP):

»Føler ministeren sig tryk ved, at et af de af ministeren udpegede medlemmer af lands-

[Dohrmann]

skatteretten ifølge dagspressen og andre landsskatteretsmedlemmer tilsyneladende har ladet sig påvirke af politisk pression med det udfald, at landsskatteretten i mindst to tilfælde har omvoteret og kendt tidligere frifundne personer skyldige?»

(Spm. nr. 615).

Begrundelse.

Der henvises til B.T. den 10. og 15. februar og Jyllands-Posten den 15. februar, hvor det på chokerende måde er beskrevet, hvorledes landsskatteretten har draget hele Mogens Glistrup-sagen ind i afgørelsen ved behandlingen af to skatteydere. Ifølge dagspressen er retspræsidenten endog gået så vidt, at da Poul Boeg fra kristeligt folkeparti ønskede at stille nogle afklarende spørgsmål vedrørende de to sager, blev han affærdiget med ordene: Glistrup skulle jo nødigt få indtryk af, at han kan vinde sagen.

Besvarelse (28/2 79):

Ministeren for skatter og afgifter (Anders Andersen):

De sager, spørgsmålet drejer sig om, er også omfattet af spørgsmål nr. 598 stillet af hr. Glensgård, der ønsker mundtlig besvarelse.

Svar på hr. Glensgårds spørgsmål afgives i folketinget den 28. februar 1979.

Som det også fremgår af de nævnte avisartikler, er der sket det, at landsskatteretten efter at have behandlet de pågældende to sager på et møde den 4. december 1978 har kontinueret voteringen på et møde den 22. januar 1979. Det hænger sammen med, at et medlem dagen efter voteringen den 4. december 1978 har rettet henvendelse til retsformanden og oplyst, at han var kommet i tvivl om rigtigheden af det standpunkt, han havde taget under voteringen dagen før, og at han derfor ønskede voteringen i sagerne fortsat.

En sådan fortsat votering er helt i overensstemmelse med de gældende regler for behandling af landsskatteretssager.

Bemærkningen om »politisk pression« finder jeg ikke anledning til at kommentere.

Til forsvarsministeren (16/2 79) af:

Ib Christensen (DR):

»Kan ministeren oplyse om, hvad der kan gøres for i fremtiden at undgå så tragiske ulykker som dem, der har kostet 15 fiskere livet?«

(Spm. nr. 617).

Begrundelse.

Det har vakt dyb medfølelse hos alle, at fire jyske fiskerkuttere er overiset og sunket med tab af menneskeliv til følge.

På denne tragiske baggrund bedes ministeren redegøre for, om sikkerhedsberedskabet kan siges at fungere tilfredsstillende i en situation som den, der forårsagede forlisene, herunder om der gennem vejrforudsigelser og i givet fald advarsler mod overisning kan forebygges tilsvarende ulykker i fremtiden.

Besvarelse (27/2 79):

Forsvarsministeren (Søgaard):

Efter indhentede oplysninger fra handelsministeriet, fiskeriministeriet og de under forsvarsministeriet hørende myndigheder kan følgende oplyses:

Varslingstjeneste for overisning blev indført af Meteorologisk Institut i 1977. Natten mellem den 12. og 13. februar 1979 konstateredes en vejrudvikling, der kunne føre til alvorlig overisning, og den 13. februar 1979 kl. 00.05 udsendtes overisningsvarsel for Østersøen, indre danske farvande samt Skagerrak. Varslet blev samme dag kl. 11.50 udvidet til også at omfatte Vesterhavet. Den 14. februar 1979 kl. 00.05 blev der yderligere sendt overisningsvarsel for Helgolandsbugten og Tyske Bugt.

Offentliggørelse af varslerne mod overisning sker i forbindelse med de af Meteorologisk Institut udsendte farvandsudsigter, der indgår i vejrmeldinger, som fra instituttet daglig udsendes i særlige udsendelser over Danmarks Radio program 1 kl. 00.05, 05.45, 08.45, 11.50 og 18.00. Endvidere medtages advarsler om overisning, når vejrforholdene gør det påkrævet, i de over radioen til skibsfarten udsendte ismeldinger.

Meteorologisk Institut har meddelt, at man gennem dagspressens omtale af forlisene af de 4 fiskerkuttere er blevet opmærksom på muligheden af, at ikke alle fiskere regelmæssigt aflytter de omtalte 5 faste daglige udsendelser. Instituttet har derfor truffet af-

[Forsvarsministeren]

tale med Danmarks Radio om, at varsler om overisning nu også medtages i radioavisens timeudsendelser over program 3, således som det er tilfældet med kuling- og stormvarsler.

Om forliset af de to fiskerkuttere fra Thorsminde har Søværnets operative Kommando oplyst, at havnemesteren i Thorsminde den 14. februar kl. 19.10 meddelte kommandoen, at man havde været uden kontakt med de to kuttere siden den 14. februar henholdsvis kl. 12.00 og 14.30. Umiddelbart efter denne henvendelse iværksattes eftersøgning med såvel redningshelikopter som redningsskib, men eftersøgningen forblev resultatløs. Der er ikke på noget tidspunkt modtaget nødsignaler fra de to kuttere.

Vedrørende de to Skagenkuttere har farvandsdirektoratet på grundlag af en rapport fra Hanstholm redningsstation om den ene kutter oplyst, at Hanstholm havnekontor den 14. februar kl. 21.50 meddelte redningsstationen, at en lanterne var set uden for havnen. Efter at lanternen pludselig var forsvundet, gik redningsstationens motorredningsbåd straks ud for at deltage i eftersøgningen, men måtte kl. 01.30 returnere for bl. a. at banke is af fartøjet, der var stærkt overiset. Kl. 03.00 gik redningsbåden atter ud. Farvandet mellem Hanstholm og Vorupør blev sammen med andre tilstedeværende fartøjer, bl. a. redningsskibet »Nordjylland«, Skagen, gennemløbet, men uden resultat. Fiskerkutteren, der ikke havde udsendt nødsignaler, var senest blevet observeret af en anden kutter 1 sømil vest for Hanstholm kl. 21.00 den 14. februar.

Den 15. februar kl. 07.00 kæntrede den anden fiskerkutter i Hanstholm havns forhavn. Redningsstationens motorredningsbåd, der stadig deltog i eftersøgningen af den førstnævnte kutter, befandt sig på dette tidspunkt ca. 1 sømil uden for Hanstholm havn, men havnens lodsbåd såvel som andre fartøjer var hurtigt ude ved den kæntrede kutter.

Det er min opfattelse – på grundlag af de foreliggende oplysninger – at de tragiske hændelser ikke skyldes mangler eller svigt i vejrforudsigelserne eller i redningstjenesten, der iværksatte redningsforanstaltninger så hurtigt og så effektivt, som det var muligt under de meget vanskelige forhold.

Jeg kan i øvrigt oplyse, at forsvarskommandoen finder, at den bedste metode til

forebyggelse mod gentagelser vil være en udbygning af de søfarendes almindelige kendskab til følgerne af overisning samt til forholdsregler herimod. Da jeg er enig i denne opfattelse, har jeg henledt handelsministerens og fiskeriministerens opmærksomhed herpå.

Til forsvarsministeren (20/2 79) af:

Wilhelm (VS):

»Kan ministeren oplyse, hvorvidt den iranske regerings afbestilling af de af shahregimet bestilte F-16 fly vil forøge prisen på F-16 fly til det danske krigsvæsen og i givet fald, hvor meget prisen vil blive forøget, samt i hvilket omfang den prisværdige iranske beslutning direkte eller indirekte vil påvirke omfanget af de såkaldte kompensationsordrer til danske virksomheder inden for og uden for rustningsindustrien?«

(Spm. nr. 618).

Begrundelse.

Hemmelighedskrammeriet omkring F-16 kontrakterne, som allerede nogle gange har beredt folketinget og offentligheden nogle overraskelser f. eks. omkring den faktiske forpligtelse til at købe ti fly mere end oprindeligt oplyst, har medført, at der også er frit spil for gisninger om prisfastsættelsen.

Således har det været anført, at den iranske afbestilling vil kunne påvirke prisen på de F-16 fly, som er bestilt af den danske regering.

Om end det virker helt grotesk, at den danske regering skulle have underskrevet en kontrakt, som medfører, at fornuftige afrustningsbestræbelser i andre dele af verden ligefrem vil forøge de hjemlige rustningsudgifter, så må det erkendes, at der ikke er offentliggjort materiale om den kontrakt, regeringen har indgået, som udelukker en sådan følgevirkning. Dette er baggrunden for at kræve den besvarelse, som hovedspørgsmålet sigter imod.

Derudover stilles der spørgsmål om de såkaldte kompensationsordrer. Det sker på baggrund af, at regeringen – da aftalen oprindeligt blev lanceret – propagerede med kompensationsordrer og beskæftigelseseffekt uden forbehold af nogen art, mens det senere har vist sig, at kompensationsordrerne ikke

[Wihjelm]

er egentlige kompensationsordrer, men er snævert forbundne med muligheden for og viljen til at optræde som underleverandør af F-16 komponenter og ikke engang tager sigte på at opfylde kompensationsløfterne inden for rammerne af den gældende danske våbenlov.

Det er på baggrund af disse erfaringer, at der stilles supplerende spørgsmål om virkningerne for de såkaldte kompensationsordrer til dansk kapital.

Besvarelse (2/3 79):

Forsvarsministeren (Søgaard):

Den iranske regerings afbestilling af de af den tidligere iranske regering bestilte F-16 fly vil ikke påvirke prisen på de 58 fly, som forsvarsministeriet ved folketingsbeslutning af 11. juni 1975 blev bemyndiget til at træffe aftale om at anskaffe. Om den samlede anskaffelsespris henvises til aktstykke nr. 305 af 29. marts 1977, hvoraf det bl. a. fremgår, at denne for de 58 fly vil blive 2.640 mill. kr. i prisniveau januar 1975. Denne pris er fastsat på grundlag af fremstilling af i alt 1.000 fly til Belgien, Danmark, Holland, Norge og USA, og den har således intet at gøre med prisfastsættelsen for fly, der til andre lande produceres af USA eller ved medproduktion af de europæiske lande.

Aftalen om anskaffelsen og medproduktionen af de 1.000 fly indeholder – som det også fremgår af ovennævnte aktstykke – bestemmelser om, at de 4 europæiske lande skal deltage i medproduktionen af de fly, som USA køber, og tillige også en garanti for industrideltagelse ved salg af fly til tredjeland.

Det er således alene dansk industris deltagelse i denne produktion til tredjelande, der ville kunne være blevet påvirket af afbestillinger af fly til Iran. Der er imidlertid fra amerikansk side givet udtryk for, at de kontrakter, dansk industri allerede måtte have indgået om leverancer til Iran, ikke vil blive annulleret, idet USA vil lade de kontraherede dele indgå i fly, som USA selv skal have leveret.

Til *justitsministeren (21/2 79)* af:

Dohrmann (FP):

»Kan ministeren tilbagevise forlydendet om, at straffelovrådet for øjeblikket arbejder med forslag om at nedsætte straffen for lovovertrædere?«

(Spm. nr. 620).

Begrundelse.

Ifølge Jyllands-Posten den 18. februar 1979 arbejder straffelovrådet for øjeblikket med forslag om at nedsætte straffene, så lovovertrædere ikke har en del af straffen tilbage, når de bliver løsladt fra fængslet.

Hvis forslaget ikke kan vedtages, vil rådet formentlig i stedet foreslå, at fanger som regel løslades efter afsoningen af halvdelen af straffen og ikke som nu, efter at to tredjedele er afsonet.

Efter min mening er tiden til yderligere liberalisering og kortere straf ikke inde, snarere tværtimod. Stigende vold mod ældre, forsvarsløse borgere, narkotikahandel, drab og vold på taxavognmænd m. v. er tegn på, at forbryderne ikke anser vore nuværende straffe for særlig afskrækkende. En yderligere lempelse af straffen må befrygtes at forstærke den opfattelse, at der ikke sker noget.

Besvarelse (1/3 79):

Justitsministeren (Nathalie Lind):

Justitsministeriet har ved skrivelse af 22. november 1977 anmodet straffelovrådet om en udtalelse om de ændringer af det strafferetlige sanktionssystem, der er overvejet i betænkning nr. 752/1975 »Kriminalforsorg – Socialforsorg«, i betænkning nr. 806/1977 om alternativer til frihedsstraf samt i en indstilling af juni 1977 vedrørende fængselsdømmets udgang til undervisning eller beskæftigelse.

Betænkningen om alternativer til frihedsstraf indeholder bl. a. en drøftelse af spørgsmålet om en udvidet anvendelse af prøvelsladelse, og dette spørgsmål er derfor også omfattet af straffelovrådets kommissorium.

Resultatet af straffelovrådets overvejelser vil efter det for justitsministeriet oplyste næppe kunne foreligge før i løbet af 1980.

Til *undervisningsministeren (22/2 79)* af:

Erlendsson (FP):

»Kan ministeren afkræfte, at der i modstrid med undervisningsministeriets bekendt-

[Erlendsson]

gørelse nr. 276 af 14. juni 1967 om fremme af god orden i skolerne i det danske skolevæsen bruges psykofarmaka som pædagogisk hjælpemiddel over for børn, der i øvrigt ikke har behov for sådan behandling?»

(Spm. nr. 621).

Begrundelse.

Undervisningsministerens svar på mit spørgsmål af 25. januar 1979 (spm. nr. 529) af lignende karakter indskrænker sig til en konstatering af, hvilke disciplinarmidler der efter ovennævnte bekendtgørelse er lovlige. Dette svar kan jeg ikke betragte som relevant, idet jeg kan henvise til, at problemet om, hvorvidt børn behandles med nervemedicin på grund af skolevægning, indlæringsvanskeligheder m. v., blev omtalt i flere dagblade allerede i december 1976, således i Politiken under overskriften »Pep-piller gør børn rolige – en omstridt behandling«. I Berlingske Tidende hed det under overskriften »Alt for mange børn får recept på nervemedicin« og i teksten »Medicinen bruges til behandling af adfærdsvanskeligheder, søvnforstyrrelser, spiseproblemer, skolevægning, indlæringsvanskeligheder m. v.«. I B. T. den 14. december 1976 med overskriften »Læger advarer« står der »Børnene fyldes med nervemedicin«. I Horsens Folkeblad »Nervemedicin til børn løser ingen problemer« – her udtaler kredslæge Niels Block Jespersen: »Principielt er det meget forkert, at man må bruge kemiske midler i stedet for pædagogiske til at løse børnenes problemer«. Samtlige avisomtaler synes at bygge på en 8-spaltet videnskabelig redegørelse om bestående forhold, offentliggjort i Ugeskrift for Læger under rubrikken Fagligt og Socialt den 13. december 1976, s. 3287–3290. Da en organisation, der kalder sig Medborgernes Menneskerettigheds-Kommission, gjorde opmærksom på, at den rejste anklage mod skolevæsenet var ubesvaret, finder jeg det påkrævet, at organisationen, uanset hvilken trosretning den repræsenterer, ligesom offentligheden som helhed kan modtage en officiel bekræftelse eller afkræftelse af den i flere dagblade fremførte påstand om, at nervemedicin i danske skoler kan ordineres til børn udelukkende som pædagogisk hjælpemiddel.

Besvarelse (1/3 79):

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

Som det fremgår af mit svar af 1. februar 1979 på hr. Erlendssons tidligere spørgsmål (nr. 529 af 25. januar 1979) angående samme emne, kan der i folkeskolen alene anvendes de disciplinærmidler, der er hjemlet i undervisningsministeriets bekendtgørelse af 14. juni 1967 om fremme af god orden i skolerne.

Jeg kan således bekræfte, at det ville være i strid med de bestemmelser, der er gældende for folkeskolen – og i øvrigt formentlig også i strid med gældende bestemmelser inden for sundhedssektoren – om en skole anvendte psykofarmaka som disciplinærmiddel e. l. over for eleverne, og der foreligger ingen oplysninger i undervisningsministeriet om, at en skole skulle have gjort noget sådant.

Til *landbrugsministeren* (22/2 79) af:

Dohrmann (FP):

»Hvilke kommentarer har ministeren til, at kun 334 landmænd har opnået erstatning efter indførelsen af land- og byzonenloven, medens 26.000 hoppede på VKR-limpinden om fuld erstatning og siden har brugt både tid og penge på det, de troede var deres grundlovssikrede rettigheder?»

(Spm. nr. 623).

Begrundelse.

I tillid til VKR-regeringens løfte om at kunne søge erstatning og grundlovens ord om ejendomsrettens ukrænkelighed søgte tusindvis af danskere erstatning i 1970, efter at den daværende regering havde fået vedtaget land- og byzonenloven. Nu, hvor vi skriver 1979, er det en kendsgerning, at hverken grundloven eller regeringens løfte om erstatning er det papir værd, det er skrevet på.

Mange sager er endnu ikke afgjort, andre erstatningsberettigede er i ni års perioden enten afgået ved døden eller har opgivet kampen mod bureaukratiet undervejs.

Kun 334 ud af 26.000 har vel mest for skams skyld fået tilkendt beskedne erstatninger. Efter min mening har hele denne sag været en gang narreværk og føren folk bag lyset.

Besvarelse (27/2 79):

Landbrugsministeren (Kofoed):

[Landbrugsministeren]

By- og landzonenloven henhører som bekendt under miljøministerens sagsområde, og jeg har i denne anledning anmodet miljøministeren om en udtalelse over sagen.

Miljøministeren har om sagens baggrund oplyst følgende:

Ved zonenlovens ikrafttræden blev landet opdelt i landzoner, byzoner og sommerhusområder. Der blev samtidig pålagt ejendomme i landzone visse rådighedsbegrænsninger, idet det blev bestemt, at udstykning, bebyggelse og ændret anvendelse af ejendomme i landzone forudsætter tilladelse fra zonenlovsmyndigheden. Disse rådighedsindskrænkninger påførte i de fleste tilfælde ikke ejeren et økonomisk tab. Der forekom dog en del tilfælde, hvor ejendommen havde en sådan beliggenhed og beskaffenhed, at ejeren havde rimelig grund til at påregne, at der inden for en overskuelig fremtid ville være reelle muligheder for en ændret udnyttelse af ejendommen, navnlig til bymæssig bebyggelse eller sommerhusbebyggelse, svarende til den faktiske anvendelse af de omliggende ejendomme. Efter zonenloven kunne ejerne få erstatning for sådanne tab. Krav om erstatning skulle fremsættes inden 6 måneder efter lovens ikrafttræden.

Der fremkom i alt ca. 26.000 erstatningskrav. Ca. 1/3 af disse bortfaldt ret hurtigt af forskellige grunde.

Om de resterende 17.416 sager har planstyrelsen oplyst, at samtlige sager er færdigbehandlet af styrelsen og afgivet til kammeradvokaten. Styrelsen her endvidere oplyst, at taksationskommissionen pr. 1. januar 1979 havde afgjort 14.692 sager. Af disse er erstatningskravet frafaldet i 4.108 sager, 2.233 er afvist, 8.017 er endt med frifindelse for staten, mens der er givet erstatning i 334 sager. Det udbetalte erstatningsbeløb er i alt 16.734.689 kr. 1.379 sager er anket til overtaksationskommissionen, hvis afgørelse kan ankes til landsretten.

Ud over de 334 sager, hvor der er givet erstatning, er der således 1.379 sager, der endnu ikke har fundet deres endelige afgørelse.

Det er rigtigt, at der i forbindelse med zonenlovens ikrafttræden gennem annoncer i dagbladene blev rettet henvendelse til alle, der mente sig berettiget til erstatning eller

var i tvivl om, hvorvidt de havde et sådant krav, til at fremsætte deres krav.

Jeg mener stadig, at det var rigtigt at gøre de pågældende grundejere opmærksom på deres eventuelle rettigheder. Det var ifølge sagens natur klart, at ikke alle, der rettede henvendelse til myndighederne, kunne påregne at få erstatning, men lovens formulering var ikke af en sådan klarhed, at det på forhånd var muligt at skelne mellem de tilfælde, hvor der var grundlag for at yde erstatning, og de tilfælde, hvor der ikke var et sådant grundlag.

Til *ministeren for skatter og afgifter* (22/2 79) af:

Thorndahl (FP):

»Hvilke erhvervsdrivende og lønmodtagere, der benytter bil både erhvervs-mæssigt og privat, kan på samme måde som ministrene undgå beskatning af befordringen mellem hjem og arbejdsplads?«

(Spm. nr. 624).

Begrundelse.

Finansminister Knud Heinesen har oplyst, f. eks. i Erhvervsbladet den 7. februar 1979, at der ikke ved opgørelsen af den enkelte ministers skattepligtige indkomst skal medregnes noget beløb for benyttelse af ministerbil til befordring mellem bopæl og arbejdsplads.

I meddelelser fra statens ligningsdirektorat og ligningsrådet anføres bl. a.:

»Udgift til drift af befordringsmidler, der benyttes erhvervs-mæssigt, kan fradrages ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst. Benyttes befordringsmidlet tillige privat, heri medregnet kørsel mellem hjem og arbejdsplads, fradrages den del af de samlede driftsudgifter, der vedrører den erhvervs-mæssige kørsel.«

Finansministeren udtaler sig således i direkte strid med statsskattedirektoratets og ligningsrådets vejledning. Det er derfor af betydning at få præciseret, med hvilken begrundelse ministrene kan undgå beskatning af befordringen mellem hjem og arbejdsplads, og i hvilket omfang denne begrundelse omfatter andres befordring mellem bopæl og arbejdsplads.

[Thorndahl]

Besvarelse (1/3 79):

Ministeren for skatter og afgifter (Anders Andersen):

Jeg kan bekræfte, at der er mange års praksis for, at en ministers kørsel med tjenestebilen mellem bolig og ministerium eller de mange andre steder, en minister udfører sin gerning, betragtes som tjenstlig kørsel, og at ministeren derfor ikke skal medregne nogen værdi af denne kørsel til sin skattepligtige indkomst.

Denne mangeårige praksis finder jeg rimeligt begrundet i de særlige arbejdsvilkår, ministrene virker under. Det er ikke nye regler, og jeg synes derfor heller ikke, at de kan give rimelig anledning til, at man på nuværende tidspunkt drøfter den skattemæssige behandling af befordringsudgifter.

Til *justitsministeren* (23/2 79) af:

Dohrmann (FP):

»Kan ministeren meddele beboerne på Haderslev Næs, at landbetjentembedet i Øsby vil blive bevaret, også efter at den nuværende landbetjent er blevet pensioneret?«

(Spm. nr. 628).

Begrundelse.

Som ministeren vil erindre, var såvel regeringspartierne som næsten alle ordførerne fra andre partier meget positive, da folketinget den 1. december 1978 behandlede fremskridtspartiets beslutningsforslag nr. B 46 mod nedlæggelse af landpolitistillinger.

Vi havde dengang som nu den opfattelse, at det er en meget uheldig udvikling, at der alene siden 1970 er blevet nedlagt ikke mindre end 31 landbetjentembeder, og at det har været nævnt, at yderligere 26 embeder skal nedlægges i de kommende år.

Det har ikke været muligt at få påvist besparelser ved nedlæggelse af landpolitieembeder – tværtimod, men det er en kendsgerning, at landbefolkningens serviceniveau i politimæssig henseende bliver forringet, hver gang der forsvinder en landbetjent ind til byerne. Forbryderne får let spil, de ved, at der som oftest går en halv time eller mere, for en politipatrulje kan være fremme, og dertil kommer, at opklarings- og efterforskningsarbejdet vanskeliggøres, fordi man kommer til at mangle landbetjentens lokal-

kendskab til såvel området som de enkelte borgere.

Om ellers politikernes pæne ord i valgkampen om bevarelsen af det nære samfund skal have noget som helst reelt indhold, bedes ministeren klart og tydeligt ved besvarelsen af dette spørgsmål tilkendegive, at selvfølgelig vil beboerne på Haderslev Næs, også efter at den nuværende landbetjent i Øsby er blevet pensioneret, få lov til at beholde deres lokale landpolitiembede.

Besvarelse (1/3 79):

Justitsministeren (Nathalie Lind):

Ved folketingets første behandling den 1. december 1978 af forslag til folketingsbeslutning mod nedlæggelse af landpolitistillinger blev der som konklusion givet udtryk for den principielle holdning, at justitsministeriet ikke ville gå ind for nedlæggelse af landpolitidistrikter, medmindre man får en enig indstilling fra et stort flertal af de kommunale repræsentanter i lokalnævnene.

Rigspolitietschefen har under henvisning til det anførte oplyst, at sager om eventuel nedlæggelse af landpolitidistrikter vil blive forelagt justitsministeriet, medmindre man får en enig indstilling fra et stort flertal af de kommunale repræsentanter i lokalnævnene.

Justitsministeriet vil ved de konkrete afgørelser forholde sig i nøje overensstemmelse med udtalelserne i folketinget den 1. december 1978.

Justitsministeriet kan vedrørende landpolitidistriktet i Øsby i Haderslev politikreds oplyse, at indehaveren af denne stilling kan forventes at varetage opgaven en række år frem i tiden.

Justitsministeriet kan under henvisning hertil ikke på indeværende tidspunkt tage stilling til, hvorledes der ved ledighed i embedet – år frem i tiden – skal forholdes. Spørgsmålet må til sin tid afgøres efter drøftelse i lokalnævnet, hvor lokalbefolkningen vil have indflydelse på den endelige afgørelse.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) *Første behandling af:*